

959

3

จุฬากับ 6 ตุลาคม
บทความคัดสรรในวาระครบรอบสี่สิบปี
เหตุการณ์ 6 ตุลาคม พ.ศ. 2519

6 ตุลาคม (40 ปี)

จุฬากับ 6 ตุลาฯ: บทความคัดสรรในวาระครบรอบสี่สิบปี

เหตุการณ์ 6 ตุลาคม พ.ศ. 2519

ผู้เขียน: สุธาชัย ยิ้มประเสริฐ, สุธรรม แสงประทุม, ชัยชาญ ปรางประทานพร, สุรชาติ บำรุงสุข, ธเนศวี เจริญเมือง, กนกรัตน์ เลิศชูสกุล, พิชญ์ พงษ์สวัสดิ์, พิชิต ลิขิตกิจสมบูรณ์

บรรณาธิการ: เนติวิทย์ โชติภัทร์ไพศาล
กองบรรณาธิการ: ปรานต์ปรินทร์ สุวรรณบาง
ธาดาธร วัฒนพนม
ภัสสร ธรรมบัวชา
พิชชากร ฤกษ์สกุลเรือง
พิสูจน์อักษร: ภัทรธิดา สิริวันทนา
หน้าปกโดย: ขอบฟ้า นาคราช
ปกหลังโดย: พิชากพ เข้มพุดซา

พิมพ์ครั้งที่ 1: ตุลาคม 2559
กรุงเทพมหานคร

แม้ว่า	สี่สิบ	ปีผ่านไป แต่
จิตใจ	เรามี	เคยหมองศรี
ทุกคนยัง	พร้อมรัก	สามัคคี
หกตุลา	หนึ่งเก้านี้	น่าภูมิใจ
แม้การงาน	ฐานะ	จะแตกต่าง
หากี่ดั่งกัน	เราห่าง	จากกันไม่
เราผู้ยึด	ความเป็นธรรม	ในดวงใจ
และรักประชา-	ธิปไตย	ยิ่งชีวัน
ทุกๆปี	วันที่	หกตุลา
จะสละ	เวลา	มาสังสรรค์
ร่วมทำบุญ	ส่งกุศล	ทุกสิ่งอัน
ให้แก่บรร-	ดาเพื่อน	ผู้วายปราณ
ในวันมหา-	วิปโยค	แสนโศกเศร้า
ความสูญเสีย	ของเรา	มหาศาล
เหตุการณ์นั้น	เหมือนเกิด	เมื่อวันวาน
คงฝังลึก	ในวิญญาณ	ชั่วนรินทร์
เพื่อนเอย-	จงอยู่	สงบสุข
พวกเราทุก	คนขอ	ต่อความฝัน
จะสั่งสอน	ลูกหลาน	ทุกคืนวัน

ให้รักมัน	ในประชา-	ธิปไตย
ช่วยส่งเสริม	เติมต่อ	ทุกวิถี
ร่วมมือกัน	ก็จะดี	ทาน้อยไม่
ถึงอีกสัก	ร้อยปี	ยังพอใจ
หากประชา-	ธิปไตย	เราสมบูรณ์
ตัวเราเอง	จะยัง	คงเกาะกลุ่ม
ร่วมชุมนุม	มียอมให้	สลายสูญ
พลังยิ่ง	มีแต่	จะเพิ่มพูน
ทวีคูณ	จวบชีพ	ม้วยมลาย

ฉลบชลัยย์ พลาวงกูร

ห้องสมุดธรรม วิชาศาสตร์
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 วันที่ 31 ม.ค. 60
 เลขที่ 40427
 เลขที่ 320.คต๖ @ 648

หนังสือจุฬากับ 6 ตุลาฯ บทความคัดสรรในวาระครบรอบสี่สิบปี เหตุการณ์ 6 ตุลาฯ พ.ศ. 2519 ถูกจัดทำขึ้นในโอกาสรำลึกเหตุการณ์ 40 ปีเหตุการณ์ 6 ตุลาฯ พ.ศ. 2519 ซึ่งในปี พ.ศ. 2559 เป็นปีที่สำคัญอย่างหนึ่งคือ นอกจากจะครบรอบสี่สิบปี คือไม่ได้มีแค่การรำลึกที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์เท่านั้น แต่ที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยก็ได้จัดงานรำลึกอย่างใหญ่ด้วย ได้ฟังอย่างนี้แล้ว หลายคนก็สงสัยขึ้นมาว่า จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีความเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ 6 ตุลาฯ ด้วยหรือ ในที่แรกในส่วนตัวบรรณาธิการซึ่งมีส่วนในการจัดงานรำลึกเหตุการณ์ 6 ตุลาฯ ในจุฬาก็ไม่ได้มีความรู้ว่าจะเกี่ยวข้องกับอย่างมีนัยสำคัญอะไรกับเหตุการณ์ 6 ตุลาฯ นอกจากรุ่นพี่ที่คณะรัฐศาสตร์ จุฬาคือนายจิจิตชัย อมรกุล ได้ถูกสังหารลงอย่างน่าสลดใจ แต่เมื่อได้คุยกับนิสิตจุฬาฯ และอาจารย์หลายๆ ท่านจึงตระหนักว่า จุฬาฯ ของเรานั้นก็มีบทบาทอย่างสำคัญ ทั้งก่อนจะเกิดขึ้นของ 14 ตุลา หลัง 14 ตุลา มีการล้มระบบโชตัส ตั้งสภานิสิต มีพรรคหัวก้าวหน้าได้และเป็นแกนนำสำคัญในยุคประชาธิปไตยเบงบาน แม้เหตุการณ์ 6 ตุลาฯ เมื่อปราบนักศึกษาที่ธรรมศาสตร์แล้วก็ไม่ว่าที่จะปราบที่จุฬาฯ ต่อ โชคดีที่ว่าตอนนั้นนิสิตจุฬาฯ ได้ถูกคำสั่งให้ออกไปหมดแล้ว จึงไม่มีการฆ่าขึ้นที่จุฬาฯ แต่หนังสือในห้องสมุดทั้งหอกลางหรือของคณะ

ต่างๆที่เกี่ยวข้องกับอุดมการณ์สังคมนิยมต่างถูกเผาทิ้งทำลายไปหมด และก็ได้มีแค่รุ่นพี่วิชิตชัย แต่ยังมีอีกที่ 9 คนจากคณะรัฐศาสตร์และคณะอื่นๆที่ต้องสูญเสียชีวิตจากผลลัพธ์ของเหตุการณ์ 6 ตุลาฯ พวกเขาต้องหนีเข้าป่าและเสียชีวิต ซึ่งชื่อพวกเขาถูกรวบรวมเป็นครั้งแรก และได้ปรากฏในภาคผนวกของหนังสือเล่มนี้ ที่กล่าวมานี้ทั้งหมดคงจะเห็นได้ว่าประวัติศาสตร์จุฬากับเดือนตุลา และประชาธิปไตยมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญ

อย่างไรก็ดี ข้อมูลชื่อของผู้เสียชีวิตในเหตุการณ์ 6 ตุลาฯ และในป่ายังไม่ลงตัวว่าอยู่ที่เท่าไร หรือคนในเหตุการณ์หกตุลาฯที่มีชีวิตอยู่หลายคนก็ยังไม่ได้เล่ามันออกมา แต่ถ้าอ่านจากข้อเขียนในเล่มนี้ซึ่งบอกเล่าถึงประสบการณ์และสิ่งที่ดำเนินไปจากคนจุฬาฯในเหตุการณ์ก็ดีหรือข้อเขียนที่ปริทัศน์ถึงจุฬาฯหลัง 14 ตุลาฯก็ดี เราจะเห็นว่าภาพลักษณ์จุฬาฯที่ถูกมองว่าเป็นอนุรักษนิยมนั้น เป็นอนุรักษนิยมจริงแต่ไม่ใช่ในทุกยุคทุกสมัย จุฬาฯมียุคประชาธิปไตยเป่งบาน

หนังสือเล่มนี้นอกจากจะให้ความเข้าใจเบื้องต้นต่อเหตุการณ์หกตุลา (นัยหนึ่งคล้ายๆเป็นหนังสือแนว introduction) และจุฬาฯต่อเหตุการณ์นั้นและคุณูปการของหกตุลาฯในมุมต่างๆ ยังเป็นการสื่อถึงความพยายามของอาจารย์และพวกเรานิสิตจุฬาฯ ในปัจจุบันที่ต้องการให้หนังสือเล่มนี้เป็นการเบิกทางต่องานศึกษา และการรวบรวมเรื่องจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยกับการเรียกร้อง

ประชาธิปไตย ซึ่งไม่ได้มีการกล่าวถึงสักเท่าไร เรายังไม่มีข้อจดหมายเหตุอย่างธรรมศาสตร์ที่รวบรวมเหตุการณ์สำคัญในช่วงต่างๆ ข้อมูลที่น่าสนใจมากมายยังไม่ได้รับการบันทึกไว้หรือไม่ได้รับรู้ในวงกว้าง ทางธรรมศาสตร์มี ทางมทิดลก็มี (เช่น ปุ่มประวัติศาสตร์มทิดลเพื่อประชาธิปไตย 3 เล่มใหญ่) พวกเราหวังว่าในภาคหน้าคงจะมีข้อเขียนและหนังสือเกี่ยวกับจุฬาฯและบทบาทสำคัญต่อการเรียกร้องประชาธิปไตยเชิงลึกและเข้มข้นในยุค 14 ตุลาฯ 6 ตุลาฯ และอื่นๆออกดอกออกผลมากมาย

ในฐานะตัวของบรรณาธิการต้องออกปากขอล้างวงหน้าด้วยต่อความผิดพลาดที่จะเกิดขึ้นในหนังสือเล่มนี้ด้วยเงื่อนไขเวลาอันจำกัดทำให้อาจจะขาดตกบกพร่องส่วนสำคัญอื่นๆ ถ้ามีผู้ใดหวังติงมาก็ยินดีรับฟังและขอบคุณจากใจ ถ้ามีการพิมพ์ครั้งถัดไปของหนังสือเล่มนี้คงจะได้เพิ่มเติมอะไรอีกมาก

โทษควรตกอยู่ที่บรรณาธิการ แต่ถ้ามีคุณความดีใดๆที่ถักจะเกิดขึ้นกับหนังสือนี้ เป็นประโยชน์ใดๆกับผู้อ่านไม่มากก็น้อย ขออุทิศให้กับนิสิตจุฬาฯที่เสียชีวิตในเหตุการณ์ 6 ตุลาฯ และที่เสียชีวิตในป่า และขอบคุณต่ออาจารย์และรุ่นพี่นิสิตจุฬาฯที่ร่วมส่งบทความให้หนังสือเล่มนี้จนเกิดเป็นมรดกเป็นผล

จิตคารวะ

เนติวิทย์ โชติภัทร์ไพศาล

บรรณาธิการ

คำอุทิศ

แต่ ... นิสิตจุฬาลงกรณ์ที่ได้รับผลกระทบจาก
เหตุการณ์ 6 ตุลาฯ จำต้องเสียชีวิตไม่ช้าก็ลงในเหตุการณ์
กบฏหรือหลังจากนั้นก็ตาม
และ คุณป้าฉลบทชลัยย์ พลากร ผู้ไม่หวั่นเกรงที่จะให้
ความช่วยเหลืออย่างแข็งขันไม่ต่อเหล่านิสิตนักศึกษา
ในเหตุการณ์หกตุลาฯ ในพฤศจิกายนปีนี้ เธอจะมี
อายุครบร้อยปี

สารบัญ

ตอนที่ 1 : เส้นทางสู่ 6 ตุลาฯ	
เผด็จการขววจัด สมัยธานินทร์ กรัยวิเชียร	12
โดย สุธาสัย ยิมประเสริฐ	
๑. การทำลายภาพลักษณ์	
๒. การตั้งองค์กรฝ่ายขวาขึ้นคุกคาม	
๓. ความรุนแรงและการลอบสังหาร	
4 - 5 - 6 ตุลาคม 2519	32
โดย สุธรรม แสงประทุม	
ทำไมไม่สลายการชุมนุมในคืนวันที่ 5 ตุลาคม	
จากธรรมศาสตร์ถึงบ้านพักซอยเอกมัย	
กองปราบปรามสามยอด	
ตอนที่ 2 : จูฬากับเดือนตุลาฯ	
๖ ตุลา ๑๙ กับภูมิปัญญาของนิสิตจุฬาฯ หัวก้าวหน้า	60
โดย ชัยชาญ ปรารงค์ประทานพร	
คำนิยมแห่งมหาวิทยาลัยในยุคใกล้ พ.ศ.๒๕๑๖	
นิสิตจุฬาฯ หลังชัยชนะของขบวนการนิสิตนักศึกษา	
ระยะสุดท้าย : นิสิตจุฬาฯ ก่อนเหตุการณ์ ๖ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๑๙	
เหตุการณ์ 6 ตุลาคมฯ กับ สุรชาติ บำรุงสุข	99
โดย สุรชาติ บำรุงสุข	
ตอนที่ 3 : ปัญหาและผลกระทบกับเหตุการณ์ 6 ตุลาฯ	
ประชาธิปไตยกับสงครามภายใน (2516-2519)	115
โดย สุรชาติ บำรุงสุข	
แนวคิดเรื่องสงครามคอมมิวนิสต์	
ยุค 14 ตุลา	
3 ทศวรรษ 6 ตุลาคม 2519 (พ.ศ. 2519-2549)	129
โดย ธเนศวร์ เจริญเมือง	
29 ปีหลังเหตุการณ์ 6 ตุลาคม 2519	
เหตุการณ์ 6 ตุลาคมในปีที่ 30 (6 ตุลาคม 2549)	

สารบัญ

ตอนที่ 4 : 6 ตุลาฯกับคนยุคหลัง

การกลายเป็นชายและการผนีกเอกภาพของขบวนการนักศึกษา
ระหว่าง 14 ตุลาคม 2516 และ 6 ตุลาคม 2519 153
โดย กนกรัตน์ เลิศชูสกุล
ผนีกเอกภาพและเป็นชายมากขึ้น

“6 ตุลา 2519 กับอุดมการณ์คนรุ่นหลัง 6 ตุลา” 195
ปาฐกถาในงานสัปดาห์รำลึก 36 ปี 6 ตุลา 2519
โดย พิชญ์ พงษ์สวัสดิ์
ส่วนที่หนึ่ง - มิติเรื่องอุดมการณ์
ส่วนที่สอง - ว่าด้วยเรื่องคนรุ่นหลัง 6 ตุลา
ส่วนที่สาม - เหตุการณ์ 6 ตุลา 2519 ในฐานะของอุดมการณ์ และการต่อสู้
ทางด้านอุดมการณ์จาก ก่อนเหตุการณ์ 6 ตุลา 2519 จนถึง
ปัจจุบัน

ตอนที่ 5 : รำลึกวีรชนเดือนตุลา

รำลึก 6 ตุลา 2519 แต่ “วิจิตชัย อมรกุล” 233
โดย วิจิต ลิขิตกิจสมบูรณ์

รำลึก...วีรชนจุฬาฯ กลางป่าเขา 241
โดย สุรชาติ บำรุงสุข

ภาคผนวก
เจ้ากรมส่งกำลังบำรุง : คุณป้ากับ “คนคุก” คดี 6 ตุลาฯ 246
โดย สุรชาติ บำรุงสุข

ประวัติผู้เขียน 253

ตอนที่ 1

เส้นทางสู่ 6 ตุลาฯ

เผด็จการขวาจัด สมัยธานินทร์ กรัยวิเชียร

สุธาชัย ยิ้มประเสริฐ

การต่อต้านขบวนการนักศึกษา

ท่ามกลางสถานการณ์ทางการเมืองและสังคมหลัง ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖ การเคลื่อนไหวสนับสนุนการต่อสู้ของกรรมกร ชวนาและคนยากจน การมุ่งที่จะเรียกร้องเอกราชสมบูรณ์โดย คัดค้านการคงอยู่ของทหารและฐานทัพในประเทศไทย การ ขยายตัวของอุดมการณ์สังคมนิยม และการเกิดของพรรคการเมือง แนวทางสังคมนิยม ที่ต่อสู้ทางรัฐสภาและเสนอคำขวัญให้ประชาชน เป็นใหญ่ในแผ่นดิน ตลอดจนถึงการเกิดกระแสวิพากษ์วิจารณ์สังคม และวัฒนธรรมในด้านต่างๆที่ดำเนินการโดยขบวนการนักศึกษาเป็น แกนกลางได้ก่อให้เกิดความวิตกอย่างมากในหมู่ผู้มีอำนาจ กลุ่ม นิยมเจ้าและกลุ่มอนุรักษ์นิยมที่มีความหวาดกลัวว่า ผลประโยชน์ ของตนจะต้องถูกกระทบกระเทือน เมื่อเกิดการปฏิวัติไปสู่สังคมนิ ยมในประเทศกัมพูชา และเวียดนามในเดือนเมษายน พ.ศ. ๒๕๑๘ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปฏิวัติในลาวเมื่อเดือนธันวาคมปี เดียวกัน ทำให้สถาบันกษัตริย์ในลาวถูกยกเลิก ยิ่งก่อให้เกิดความ วิตกว่า จะเกิดการเปลี่ยนแปลงทำนองเดียวกันในประเทศไทย แต่ แทนที่ชนชั้นนำไทยจะหันมาแก้ปัญหาสังคม เศรษฐกิจ และ การเมืองให้เป็นธรรมมากขึ้น หรือหันมาสร้างประเทศไทยให้มีเอก

ราชประชาธิปไตยอย่างแท้จริง กลุ่มอนุรักษ์นิยมกลับเห็นว่า การ เคลื่อนไหวเหล่านี้เป็นความวุ่นวาย และยังใช้ทัศนคติที่คับแคบโจมตี การเคลื่อนไหวต่อต้านความไม่เป็นธรรมนี้ว่าเป็นการเคลื่อนไหว ของคอมมิวนิสต์รวม ทั้งเหมารวมว่าขบวนการนักศึกษาต้องการ เป็นปีศาจคอมมิวนิสต์ไปทั้งหมด นอกจากนี้ยังมีความเห็นว่ารัฐบาล พลเรือนสมัย ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช และ ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช โอนเอินไปตามเสียงของขบวนการศึกษามากเกินไป ดังนั้น วิธีการแก้ปัญหา จึงต้องใช้ความรุนแรงเข้าจัดการยุติบทบาทของ ขบวนการนักศึกษาและนำประเทศกลับคืนสู่เสถียรภาพเช่นเดิม โดยสร้างเงื่อนไขที่จะก่อการรัฐประหาร นำเอารัฐบาลที่เข้มแข็ง และปราบปรามคอมมิวนิสต์มาบริหารประเทศแทน วิธีการที่ใช้ต่อ ขบวนการนักศึกษา ก็คือ

๑. การทำลายภาพลักษณ์

ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๑๗ ขบวนการโฆษณาชวนเชื่อเพื่อทำลาย ภาพลักษณ์ของขบวนการศึกษาก็เริ่มเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง เช่น การกล่าวหาว่านักศึกษาก่อความวุ่นวายในสังคม ขบวนการ นักศึกษาเป็นคอมมิวนิสต์ ผู้นำนักศึกษาเป็นญวน รับเงินจาก ต่างประเทศ ไปฝึกอาวุธที่ฮานอย และโจมตีการชุมนุมประท้วงและ การเคลื่อนไหวของฝ่ายนักศึกษาว่า เป็นการใช้อิทธิพลอยู่เหนือ

กฎหมาย หรือแม้กระทั่งการสร้างข่าวลือทำลายตัวบุคคล เช่น เรื่อง เสกสรรค์ ประเสริฐกุล และธีรยุทธ บุญมี ผู้นำนักศึกษาฉ้อโกงเงิน ศูนย์นิสิตฯ ไปใช้ส่วนตัว เป็นต้น เรื่องเหล่านี้ปราศจากหลักฐาน อย่างสิ้นเชิง นอกจากนี้ก็คือการถากถางนักศึกษาที่แต่งตัวเรียบง่าย ว่าเป็นพวก ‘๕ ย.’ คือ ผมยาว กางเกงยีนส์ เสื้อยับ รองเท้ายาง สะพายย่าม เพื่อจะแสดงให้เห็นว่าพวกนักศึกษาเหล่านี้ เป็นตัวตลก บ้าบอ เพื่อให้ขาดความน่าเชื่อถือในหมู่ประชาชน ส่วนศูนย์นิสิตฯ นั้น นับตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๑๘ ก็ถูกเสียดสีว่าเป็น ‘ศูนย์เถื่อน’ เพราะ ‘ไม่มีสถานะหรือมีการจดทะเบียนที่ถูกต้องตามกฎหมาย หรือเป็น ศูนย์ สทร. หมายถึง ‘เสือกทุกเรื่อง’ ซึ่งเป็นการโจมตีการเข้าร่วม สนับสนุนการต่อสู้ของประชาชนว่าเป็นการ ‘เสือก’ นั่นเอง การ โฆษณาดังกล่าวนี้ได้แพร่ขยายออกไป ร่วมกับการโฆษณาปลุก กระแส ‘ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์’ และกล่าวหาว่านักศึกษา จะเป็นผู้บ่อนทำลายสถาบันเหล่านี้ มีการแต่งเพลงจำนวนไม่น้อยที่ แสดงถึงนัยในการต่อต้านขบวนการนักศึกษา เช่น เพลงรักแผ่นดิน เพลงถามคนไทย เพลงทหารพระนเรศวร นอกจากนี้คือเพลงเราสู้ ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระราชทานพรทานอง ส่วน เนื้อร้องแต่งโดย สมภพ จันทระประภา แต่เพลงที่โด่งดังและโจมตี ขบวนการศึกษามากที่สุดได้แก่เพลงหนักแผ่นดิน ซึ่งแต่งใน พ.ศ. ๒๕๑๘ โดย พ.ต.บุญส่ง หักฤทธิ์ศึก และขับร้องโดยสันติ ลุนเผ่การ

โฆษณาโจมตีฝ่ายนักศึกษานี้ ส่วนหนึ่งก็อาศัยสื่อมวลชนของรัฐ อัน ได้แก่ วิทยุและโทรทัศน์ ซึ่งในขณะนั้นส่วนมากยังอยู่ในมือของฝ่าย ทหาร การเริ่มโจมตีและโต้กลับฝ่ายนักศึกษาเริ่มเห็นได้ตั้งแต่ต้น พ.ศ. ๒๕๑๗ เมื่อเกิดกรณีขัดแย้งเรื่องบ้านนาทราย อีกส่วนหนึ่งก็ ได้อาศัยหนังสือพิมพ์ฝ่ายขวา เช่น หนังสือพิมพ์ *รายวัน* ที่มีนายจรูญ รักชาติ เป็นบรรณาธิการ นอกจากนี้ก็คือ *ดาวสยาม* ของนาย ประสาน มี-เพ็ญศาสตร์ *บ้านเมือง* ของ นายมานะ แพร่พันธุ์ *สยาม มิตร* ของ นายประหยัด ส.นาคะนาท และหลายคอลัมน์ใน หนังสือพิมพ์*ไทยรัฐ* โดยเฉพาะ ‘สินน้ำ’ หรือนายมานิตย์ ศรีสาครนั้น ใช้หน้ากระดาษโจมตีผู้นำศูนย์นิสิตฯ และใส่ร้ายขบวนการนักศึกษา ตลอดเวลา ส่วน*ดาวสยาม* ก็เป็นหนังสือพิมพ์ลงข่าวใส่ร้ายและ ทำลายภาพลักษณ์ขบวนการนักศึกษาอยู่เสมอ และหลายครั้งถึงกับ ใช้คำบริภาษอันหยาบคาย จึงถูกฝ่ายนักศึกษาเดินขบวนต่อต้าน และวางหริตดำหน้าสำนักงานหลายครั้ง สำหรับ ‘รายวัน’ ได้ลง รายชื่อบัญชีดำระบุตัวบุคคลว่าเป็นผู้นำคอมมิวนิสต์จำนวนมาก ซึ่ง ส่วมากก็เป็นชื่อผู้นำนักศึกษาที่ตื่นตัวทางการเมืองและ นักการเมืองฝ่ายสังคมนิยม และแม้กระทั่งผู้ที่ถึงแก่กรรมไปในระยะ ก่อนหน้านี้อีกแล้ว เช่น จิตร ภูมิศักดิ์ ก็ยังติดในบัญชีดำนี้ด้วย

ขณะเดียวกันก็มีการปิดกั้นการโฆษณาประชาสัมพันธ์ของ ฝ่ายนักศึกษา มิให้ได้มีโอกาสแถลงข้อเท็จจริงใดๆแก่ประชาชนเลย

ด้วยเหตุนี้เองฝ่ายปฏิภิกิริยาจึงสามารถทำให้ประชาชนเข้าใจสับสน ต่อขบวนการนักศึกษาเป็นอย่างมากได้ ดังนั้นฝ่ายนักศึกษาจึงผลิต หนังสือพิมพ์บนบอร์ดที่หน้าประตูทุกมหาวิทยาลัย เพื่อเผยแพร่ ข่าวสารที่ถูกต้อง เช่น องค์การนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ได้จัดทำหนังสือพิมพ์บอร์ดขึ้นมา โดยใช้บอร์ด ๒ แผ่น ตั้งไว้ที่หน้า ประตูท่าพระจันทร์และหน้าประตูหอประชุมใหญ่แห่งละแผ่น เพื่อ จะได้เผยแพร่ข่าวสารของฝ่ายนักศึกษาสู่ประชาชน โดยเปลี่ยนข่าว อยู่เสมอ ใน พ.ศ. ๒๕๑๙ กลุ่มอันธพาลการเมืองจะเริ่มคุกคามและ เผาทำลายบอร์ดข่าวของฝ่ายนักศึกษาหลายครั้ง แต่ฝ่ายนักศึกษาก็ พยายามจัดทำขึ้นใหม่ เพื่อใช้เป็นช่องทางในการเผยแพร่ข้อมูล ข่าวสารของฝ่ายนักศึกษาและประชาชน

๒. การตั้งองค์กรฝ่ายขวาขึ้นคุกคาม

เนื่องจากในการต่อสู้วันที่ ๑๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๖ นักเรียนอาชีวะได้แสดงบทบาทสำคัญอย่างมากในการต่อสู้ ทำให้ ชนชั้นนำมีความวิตกอย่างมากในพลังของนักเรียนอาชีวะ จึงได้ พยายามทำการแยกสลายพลังนักเรียนอาชีวะออกจากขบวนการ นักศึกษา โดยเริ่มจากการส่งนักเรียนอาชีวะฝ่ายขวาเข้าควบคุม ศูนย์กลางนักเรียนอาชีวะแห่งประเทศไทย แล้วใช้องค์กรนักเรียน อาชีวะนี้ในการเคลื่อนไหวที่ต่อต้านฝ่ายขบวนการนักศึกษา จากนั้น

ก็มีการเคลื่อนไหวของฝ่ายอาชีวะในทิศทางตรงข้ามอีกหลายครั้ง เช่น ในวันที่ ๓ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๑๖ ศูนย์กลางนักเรียนอาชีวะ ได้จัดการชุมนุมที่สวนลุมพินีและเดินขบวนไปยังสถานทูตสหรัฐฯ เพื่อแสดงการขอบคุณที่ให้ความช่วยเหลือประเทศไทย และได้มี การมอบกระเช้าดอกไม้แก่อุปทูตสหรัฐฯประจำประเทศไทยด้วย

ต่อมาเมื่อแยกนักเรียนอาชีวะออกจากนักศึกษาแล้ว ก็ จัดตั้งกลุ่มนักเรียนอาชีวะอันธพาลกลุ่มหนึ่งขึ้นเป็นกลุ่มกระหังแดง เพื่อใช้เป็นแกนกลางในการก่อวินาศกรรมขบวนการนักศึกษาด้วยอาวุธ ใช้ ความเหี้ยมโหดรุนแรงต่อต้านการต่อสู้ด้วยสันติวิธีของขบวนการ นักศึกษา กลุ่มกระหังแดงก่อตั้งอย่างเป็นทางการเมื่อเดือนตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๗ ส่วนมากประกอบด้วยนักเรียนอาชีวะอันธพาลที่ได้รับการ สนับสนุนและจัดตั้งจากเจ้าหน้าที่อาวุโสในกองทัพให้เป็นกอง กำลังอาวุธปฏิภิกิริยา หรืออันธพาลการเมืองที่อยู่เหนือกฎหมาย ผู้มี บทบาทสำคัญที่สุดจนได้รับการกล่าวขวัญว่าเป็น 'เจ้าพ่อกระหัง แดง' คือ พ.อ.สุดสาย หัสติน ซึ่งยืนยันว่าจะต้องตั้งกองกำลังขึ้นมา เพื่อต่อต้านฝ่ายนักศึกษา เพราะฝ่ายนักศึกษายกพยายามเปลี่ยน ทิศทางของประเทศ ประเทศจึงตกอยู่ในภาวะคอมมิวนิสต์ แทรกแซง รัฐบาลก็อ่อนแอ พ.อ.สุดสาย ได้เปรียบเทียบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยก็เหมือนสุนัข นักเรียนอาชีวะก็เหมือนแขนขา จะต้องตัดแขนขาออกจากหัวเสียก่อน กระหังแดงจะคุกคามโดยใช้

อาวุธ ปืน และระเบิด ปรากฏว่าในระยะสองปีเศษๆที่กระทิงแดง ปฏิบัติการกวาดเมือง แทบจะไม่เคยถูกตำรวจจับกุม หรือถ้าถูก จับกุม ก็ได้รับการปล่อยตัวอย่างไม่น่าเชื่อ จนถึงกรณี ๖ ตุลาคม กระทิงแดงก็เป็นด่านหน้าสุดที่ร่วมกับกองกำลังตำรวจตระเวน ชายแดนเข้าบุกปราบปรามนักศึกษา นอกเหนือจากการจัดตั้งกลุ่ม กระทิงแดง ก็ยังมีการจัดตั้งกลุ่มพลังฝ่ายปฏิภักิรียาเพิ่มเติมอีก มากมายโดยมีเป้าหมายร่วมกันในการทำลายขบวนการนักศึกษา กลุ่มต่างๆเหล่านี้ได้รับการสนับสนุนอันดีจากอำนาจและกลไก ของรัฐในขณะนั้น ที่สามารถระบุชื่อได้ เช่น กลุ่มนวพล ชมรม อาชีวะเสรี กลุ่มลูกเสือชาวบ้าน กลุ่มเพชรไทย กลุ่มช่างดำ กลุ่ม พิทักษ์ไทย สหพันธ์นักศึกษาครูแห่งประเทศไทย กลุ่มแนวร่วมรัก ชาติ กลุ่มประชาชนผู้รักชาติ กลุ่มแนวร่วมต่อต้านเผด็จการทุก รูปแบบ ขบวนการปฏิรูปแห่งชาติ สหพันธ์ครูอาชีวะ กลุ่มกรรมกร เสรี กลุ่มค่างควาไทย กลุ่มกล้วยไม้ไทย กลุ่มวิหคสายฟ้า กลุ่ม สหภาพแรงงานเอกชน ชมรมแม่บ้าน ฯลฯ ดังจะยกตัวอย่างองค์กร ที่สำคัญมากกล่าวถึงบางกลุ่ม ดังนี้

กลุ่มนวพล ก่อตั้งขึ้นในเดือนตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๗ โดย ความหมายของชื่อกลุ่มแปลความได้ว่า 'กำลังใหม่' ตามรูปแบบ การก่อตั้ง "หรือในอีกความหมายหนึ่งคือ พลังเก่า อันหมายถึงพลัง ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ อันเป็นรัชกาล

ปัจจุบัน" (ประชาชาติ ๗ สิงหาคม ๒๕๑๘ : ๓๐) ผู้ก่อตั้งคือกลุ่ม ทหารในกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน (กอ.รมน.) เช่น พล.อ.วัลลภ โรจนวิสุทธิ์ อดีตเจ้ากรมข่าวทหาร พลเอกสำราญ แพทยสฤล องคมนตรี พล.อ.สายหยุด เกิดผล เสนาธิการกอ.รมน. เป็นต้น พล.อ.วัลลภ ได้อธิบายเหตุผลในการตั้งนวพลว่า ชาติจะอยู่ รอดได้ด้วยสถาบันวัดกับวัง จึงต้องระดมประชาชนเพื่อป้องกันสอง สถาบันหลักนี้ พลโทสำราญ ได้เป็นนวพลอันดับแรก หรือหมายเลข ๐๐๑ นอกจากนี้ได้แก่ นายวัฒนา เขียววิมล ปัญญาชนจากอเมริกา ซึ่งเป็นวิทยากรประจำและเป็นผู้ประสานงานองค์การ และ พระภิกษุกิตติวุฒโธ ผู้ซึ่งประกาศต่อสาธารณชนในเดือนมิถุนายน พ.ศ. ๒๕๑๙ ว่า "การฆ่าคอมมิวนิสต์ไม่เป็นบาป" โดยให้เหตุผลว่า ใครก็ตามที่ทำลายชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์นั้น ถือว่าเป็นมาร มิใช่มนุษย์ การฆ่ามารจึงไม่เป็นบาป หากแต่เป็นภาระหน้าที่ที่คน ไทยจะต้องกระทำการฆ่า ถ้าเป็นการฆ่าเพื่อประเทศชาติ แม้จะได้ บาปจากการฆ่า แต่ก็ได้บุญจากการป้องกันชาติให้พ้นจากศัตรู จากนั้นก็เปรียบเทียบว่าการฆ่าคอมมิวนิสต์ ก็เหมือนการฆ่าปลา ถวายพระ (จตุรัส. ๒๙ มิถุนายน ๒๕๑๙ : ๒๘-๓๒) นวพลตั้งเป้าที่ จะดำเนินการอยู่ในกลุ่มข้าราชการระดับท้องถิ่นและในหมู่นักธุรกิจ เป็นส่วนใหญ่ โดยยืนยันเป้าหมายและนโยบายที่จะปราบปรามฝ่าย ช้ายโดยเฉพาะ และความรู้สึกต่อต้านคอมมิวนิสต์นั้นมีมาก

จนกระทั่งฝ่ายนวพลได้ออกแถลงการณ์ในวันที่ ๑๖ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๘ โจมตี ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช ว่าเป็นคอมมิวนิสต์ เพราะเดินทางไปเปิดความสัมพันธ์กับสาธารณรัฐประชาชนจีน นวพลใช้วิธีการชุมนุมประชาชนเพื่อรวบรวมเสียงสนับสนุน โดยเรียกร้องให้เกิดความรักชาติและต่อต้านคอมมิวนิสต์อย่างเร้าอารมณ์ จึงทำให้ได้รับการสนับสนุนพอสมควร นวพลอ้างว่ามีสมาชิกปฏิบัติการกว่า ล้านคน แม้ตัวเลขนี้จะเกินจริงอยู่บ้าง แต่ก็เห็นได้ว่านวพลได้กลายเป็นองค์กรฝ่ายขวาที่ใหญ่โตและมีอิทธิพลมาก

กลุ่มลูกเสือชาวบ้าน ผู้ที่มีบทบาทในการก่อตั้งคือ พล.ต.ต.สมควร หริกุล ผู้กำกับตำรวจชายแดนเขต ๔ ร่วมมือกับข้าราชการท้องถิ่นอีกหลายคนได้จัดการอบรมลูกเสือชาวบ้านรุ่นที่ ๑ เมื่อวันที่ ๙ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๑๔ ที่อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย ต่อมา พล.ต.ต. เจริญฤทธิ์ จำรัสโรมรัน รองผู้บัญชาการตำรวจตระเวนชายแดนก็ได้เข้าร่วมผลักดัน จุดมุ่งหมายเริ่มแรกของการจัดตั้งลูกเสือชาวบ้านก็คือ การสร้างความสามัคคีในหมู่ข้าราชการและประชาชน เพื่อให้ประชาชนช่วยส่งข่าวและรวบรวมข้อมูลให้กับทางราชการเกี่ยวกับคอมมิวนิสต์ ต่อมาใน พ.ศ. ๒๕๑๕ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและพระบรมราชินีก็ได้รับกิจการลูกเสือชาวบ้านไว้ในพระบรมราชานุเคราะห์ และได้พระราชทานผ้าพันคอลูกเสือ วอกเกิล (ปลอกรัดผ้าพันคอ) และหน้าเสือ แก่

ลูกเสือชาวบ้านที่สำเร็จการอบรมทุกคน ทั้งยังเสด็จไปพระราชงลูกเสือด้วยพระองค์เองเสมอ (เจริญฤทธิ์ จำรัสโรมรัน ๒๕๒๐ : ๔๕๗-๔๕๘.) ดังนั้น ในระยะหลัง ๑๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๖ กิจการลูกเสือชาวบ้านจึงขยายตัวอย่างมาก รายงานของกระทรวงมหาดไทยในวันที่ ๒ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๑๙ ระบุว่า มีผู้รับการอบรมลูกเสือชาวบ้านไปแล้ว ๒,๗๙๘ รุ่น เป็นจำนวน ๙.๑ แสนคน มีทั้งเด็ก ผู้ใหญ่ จนถึงคนชรา ส่วนมากแล้วจะถูกปลุกฝังให้ยึดมั่นอยู่กับ ‘ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์’ และกระหายที่จะกวาดล้างคอมมิวนิสต์หรือผู้ที่คิดว่าเป็นคอมมิวนิสต์ ลูกเสือชาวบ้านจึงกลายเป็นกองกำลังหนึ่งที่มีส่วนร่วมในการปราบปรามขบวนการนักศึกษา

ชมรมวิทยุเสรี เป็นกลุ่มสถานีวิทยุของทหารได้ร่วมประสานงานกัน โดยมีสถานีวิทยุยานเกราะเป็นแกนกลางตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๑๘ และมีพันโท อุทาร์ สนิทวงศ์ ณ อยุธยา นายอาคม มกรานนท์ และนายอุทิศ นาคสวัสดิ์ เป็นโฆษกสำคัญ ชมรมวิทยุเสรีนี้มีบทบาทอย่างมากในการเผยแพร่ทัศนะโจมตีนักศึกษา โดยออกรายการประจำวันชื่อ ‘เพื่อแผ่นดินไทย’ โจมตีและประณามขบวนการนักศึกษาว่าเป็นคอมมิวนิสต์แทบทุกวัน และก็มีมักจะโจมตีมายังรัฐบาลพลเรือนด้วยว่าอ่อนแอ ไม่มีมาตรการเด็ดขาด ทำให้คอมมิวนิสต์เหิมเกริม หรือหลายครั้งก็วิจารณ์โจมตีการ

เปลี่ยนแปลงไปสู่สังคมนิยมในประเทศเพื่อนบ้าน และปลูกให้คนไทยขึ้นมาต่อต้านแนวโน้มเช่นนั้น และบางครั้งก็มีลักษณะซึ่งนำการก่อการต่อต้านนักศึกษา ทั้งที่เป็นสื่อมวลชนของรัฐโดยตรง ตัวอย่างที่ชัดเจนก็คือ กรณีกระทิงแดงบุกเผามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ในวันที่ ๒๐ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๑๘ เป็นที่น่าแปลกใจที่วิทยุยานเกราะได้ออกข่าวเรื่องนี้ล่วงหน้า โดยอธิบายว่ากระทิงแดงต้องเผาธรรมศาสตร์ เพื่อเป็นการตัดไม้ข่มนาม

ชมรมแม่บ้าน ก่อตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๙ เพื่อโจมตีขบวนการนักศึกษาที่เคลื่อนไหวต่อต้านฐานทัพอเมริกาโดยตรง โดยมีทมิยันตี หรือนางวิมล ศิริโพบูลย์ เป็นแกนสำคัญ และรวมเอาภรรยาข้าราชการ ภรรยานายพล และแม่บ้านจำนวนมากเข้าเป็นสมาชิก บทบาทที่เด่นชัดของชมรมแม่บ้าน คือการปกป้องและแก้ต่างแทนสหรัฐอเมริกา และโจมตีขบวนการนักศึกษาว่าเป็นผู้บ่อนทำลายประเทศ ชมรมแม่บ้านได้ตั้งข้อเสนอเรียกร้องให้คงเรดาร์ของอเมริกาไว้ในประเทศไทยต่อไป เพราะไม่เห็นว่าเป็นการรุกราน แต่เห็นว่าเรดาร์สหรัฐฯ จะเป็นเครื่องมือในการสอดส่องคอมมิวนิสต์ นอกจากนี้ยังมีบุคคลหรือกลุ่มการเมืองอื่นๆ ที่มีบทบาทในการทำลายขบวนการนักศึกษา เช่น นายสมัคร สุนทรเวช นายสมบุญ ศิริธร นายธรรมบุญ เทียนเงิน นายสงสุข ภัคเกษม ซึ่งเป็นผู้นำกลุ่มปีกขวาของพรรคประชาธิปัตย์ นายธานีรินทร์ กรัยวิเชียร นัก

กฎหมายประจำ กอ.รมน. และผู้เชี่ยวชาญในการต่อต้านคอมมิวนิสต์ นายดุสิต ศิริวรรณ โฆษกรายการโทรทัศน์ 'สนทนาประชาธิปไตย' ซึ่งมีทัศนะขว้างจัดคับแคบ นอกจากนี้คือ พ.ต.อ.วสิษฐ์ เดชกุญชร และนายสมชัย รักวิจิตร ผู้เขียนหนังสือต่อต้านคอมมิวนิสต์ให้ กอ.รมน. เป็นต้น

๓. ความรุนแรงและการลอบสังหาร

นอกเหนือจากการใส่ร้ายป้ายสี ก็คือการใช้มาตรการทำร้ายและสังหารชีวิตโดยตรง การใช้ความรุนแรงในการสังหารฝ่ายนักศึกษาและขบวนการประชาชนเริ่มปรากฏชัดเจนตั้งแต่การสังหารนายชินินทร์ สระคำ อดีตส.ส. ร้อยเอ็ด วันที่ ๑๖ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๑๗ และนายเมตตา เหล่าอุดม ผู้นำชาวนามาบประชัน วันที่ ๑๑ สิงหาคม ต่อมาในวันที่ ๒๓ สิงหาคม นายแสง รุ่งนิรันดรกุล ผู้นำนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง ก็ถูกลอบยิงเสียชีวิตที่บริเวณป้ายรถประจำทาง ริมถนนพระรามสี่ โดยไม่อาจจะจับคนร้ายได้ ใน พ.ศ. ๒๕๑๘ ผู้นำนักศึกษาและกรรมกรที่ถูกสังหาร เช่น นายสนอง ปัญญา ผู้นำกรรมกรเหมโก ถูกยิงเสียชีวิตที่พังงา ในวันที่ ๒๕ มกราคม ต่อมานายนิสิต จิโรโสภณ หัวหน้าข่าวหนังสือพิมพ์อิปัตย์ ถูกสังหารโดยการผลัดกราดไฟเมื่อวันที่ ๒ เมษายน ขณะไปทำข่าวการต่อสู้ของประชาชนจังหวัด

นครศรีธรรมราช และอีกกรณีหนึ่งก็คือ นายมานะ อินทสุริยะ ผู้นำนักเรียนโรงเรียนราชสีมาวิทยาลัย ถูกยิงตายขณะออกติดโปสเตอร์ต่อต้านอเมริกาที่จังหวัดนครราชสีมา เมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน แต่ที่กระนั้น เป้าหมายในการสังหารอย่างจริงจังก็คือผู้นำขบวนการที่ทำงานให้กับสหพันธ์ชาวนาชาวไร่ มีการสังหารผู้นำขบวนการถึง ๒๑ ศพ ในพ.ศ. ๒๕๑๘-๒๕๑๙ การสังหารผู้นำขบวนการเหล่านี้ ทางกรมตำรวจพยายามจะเบี่ยงเบนประเด็นว่าเป็นเรื่องขู่สาวบ้าง เรื่องขัดแย้งผลประโยชน์ส่วนตัวบ้าง ฝ่ายซ้ายฆ่ากันเองบ้าง แต่มิได้พยายามจะจับคนร้ายมาลงโทษ เช่น ในกรณีที่พ่อหลวงอินถา ศรีบุญเรือง ผู้นำขบวนการภาคเหนือถูกฆ่า ได้มีการปลอมจดหมายว่า พ่อหลวงต้องการที่จะลาออกจากสหพันธ์ชาวนาชาวไร่ จึงถูกฝ่ายซ้ายจ้างฆ่า เป็นต้น จนถึงปี พ.ศ. ๒๕๑๙ การสังหารทางการเมืองก็เกิดขึ้นอย่างเปิดเผยต่อไป เช่น ในเดือนกุมภาพันธ์ สังหารปรีดา จินदानนท์ อมเรศ ไชยสะอาด นักศึกษามหาวิทยาลัยมหิดล ต่อมาในวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๙ นายบุญสนอง บุญโยทยาน เลขาธิการพรรคสังคมนิยมถูกสังหาร และในวันที่ ๓ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๑๙ มีคนร้ายวางระเบิดที่โรงเรียนช่างกลพระรามหก เพราะผู้อำนวยการโรงเรียน คือ นายดิลกชัย สุนาถ-วณิชย์กุลนั้น ถูกกล่าวหาว่าตั้งแต่ระยะก่อนหน้านี้นี้เป็นผู้สนับสนุนฝ่ายขบวนการนักศึกษา ต่อมาวันที่ ๒๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๑๙ ขณะที่นักศึกษา

ประชาชน เดินขบวนต่อต้านฐานทัพอเมริกาถึงบริเวณหน้าโรงพยาบาลนครราชสีมา ก็ถูกขว้างระเบิดใส่ขบวน ทำให้มีผู้เสียชีวิต ๔ คน ในความเป็นจริงกรณีลอบสังหารและทำร้ายนักศึกษาประชาชนมีมากกว่านี้ เพราะมีอีกหลายครั้งที่มีการลอบยิงหรือขว้างระเบิด แต่มีเพียงผู้บาดเจ็บ มิได้มีผู้เสียชีวิต ทั้งนี้เป็นเพราะการใช้ความรุนแรงของกลุ่มกระต๊อโดยใช้ปืนและระเบิดต่อขบวนการนักศึกษา เป็นไปอย่างเปิดเผยมาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๑๗ ยิ่งในระยะหลังการลอบยิงผู้นำขบวนการและนักศึกษาก็กลายเป็นเหตุการณ์ปกติ และในการเคลื่อนไหวของขบวนการนักศึกษาแทบทุกครั้ง จะต้องมีการกระต๊อขว้างระเบิดหรือคุกคามเสมอ โดยที่เจ้าหน้าที่ของรัฐไม่เคยจัดการดำเนินการจับกุมแต่อย่างใด กล่าวโดยสรุปคือกลไกของรัฐได้ยินยอมให้ฝ่ายปฏิวัติใช้ความรุนแรงนี้ได้

กรณี ๖ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๙

การคุกคามฝ่ายนักศึกษาเกิดขึ้นอย่างหนักจนกระทั่งประเมินได้ว่าขบวนการอ่อนกำลังลงมากแล้ว กลุ่มชนชั้นนำก็นำจอมพลประภาส จารุเสถียร เข้ามา เมื่อวันที่ ๑๖ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๑๙ ข้ออ้างของจอมพลประภาสก็คือจะมารักษาตา ฝ่ายนักศึกษาได้เรียกชุมนุมประชาชนเพื่อเรียกร้องให้นำตัวจอมพลประภาสมาลงโทษ ในการประท้วงครั้งนี้ กลุ่มอันธพาลการเมืองก็

ก่อนวันเช่นเดิม ด้วยการขว้างระเบิดใส่ที่ชุมนุมของฝ่ายนักศึกษา ทำให้มีผู้เสียชีวิต ๒ คน และบาดเจ็บอีก ๓๘ คน แต่เหตุการณ์ดังกล่าวกลุ่มชนชั้นนายังไม่มีความพร้อมเพียงพอที่จะก่อการรัฐประหารได้ จึงต้องผลักดันให้จอมพลประภาสเดินทางออกนอกประเทศไปยังกรุงไทเปอีกครั้ง ในวันที่ ๒๒ สิงหาคม โดยก่อนออกเดินทางได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาต ให้เข้าเฝ้าฯ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอีกด้วย

หลังจากนี้เริ่มมีข่าวว่าจอมพลถนอม กิตติขจร จะขอกลับเข้าสู่ประเทศไทย จนกระทั่งเมื่อถึงวันที่ ๑๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๑๙ จอมพลถนอม กิตติขจร ก็กลับเข้าประเทศ อ้างเหตุผลว่าจะมาเยี่ยมบิดาที่สูงอายุ โดยบวชเป็นสามเณรมาจากสิงคโปร์ จากนั้นก็ตรงไปวัดบวรนิเวศวิหาร เพื่อบวชเป็นภิกษุ โดยมีพระญาณ-สังวร เป็นองค์อุปัชฌาย์ และเมื่อบวชเรียบร้อยก็ขนานนามว่าสุกิตติขจร ภิกษุ เมื่อเกิดเหตุการณ์เช่นนี้ ขบวนการนักศึกษาที่นำโดยศูนย์นิสิตฯ และแนวร่วมต้านเผด็จการแห่งชาติก็เคลื่อนไหวทันที โดยยื่นข้อเสนอต่อรัฐบาล แสดงการคัดค้านจอมพลถนอมที่ใช้ศาสนาบังหน้า ทำให้พระศาสนาหมองมัว เรียกร้องให้นำเอาจอมพลถนอมมาขึ้นศาลพิจารณาคดี พร้อมทั้งคัดค้านความพยายามที่จะก่อการรัฐประหาร นอกจากนี้กลุ่มยูวสงฆ์ก็ออกคำแถลงคัดค้านสถานะภิกษุของจอมพลถนอม โดยขอให้มหาเถรสมาคมตรวจสอบการ

บวชครั้งนี้ว่าถูกต้องตามพระวินัยหรือไม่ และถวายหนังสือต่อพระสังฆราชให้สอบสวนพระญาณสังวรด้วย ในฐานะที่ทำการบวชให้แก่ผู้ต้องหาคดีอาญา (ประชาชาติ ๒๒ กันยายน ๒๕๑๙ : ๑.) ในการประชุมสภาผู้แทนราษฎรวันที่ ๒๓ กันยายน พ.ศ. ๒๕๑๙ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรก็ได้เสนอให้มีการประชุมในเรื่องการกลับมาของจอมพลถนอมโดยตรง และได้ลงมติคัดค้านการกลับมาของจอมพลถนอมให้รัฐบาลดำเนินการเรื่องนี้ทันที แต่นายกรัฐมนตรี ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช ไม่อาจจะจัดการอะไรได้ จึงได้ลาออกจากตำแหน่งกลางสภาผู้แทนราษฎร และในเวลา ๒๑.๓๐ น. วันเดียวกันนี้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระบรมราชินีได้เสด็จฯ ไปที่วัดบวรนิเวศ เพื่อสนทนาธรรมกับพระญาณสังวร ซึ่งเคยเป็นพระพี่เลี้ยงเมื่อพระองค์ทรงผนวช ในระหว่างการเยือน คุณหญิงเกษหลง สนิทวงศ์ นางสนองพระโอษฐ์ ได้แถลงว่า สมเด็จพระราชินีให้มาบอกว่า ได้ทราบว่าจะมีคนใจร้ายจะมาเผาวัดบวรนิเวศ จึงทรงมีความห่วงใยอย่างมาก “ขอให้ประชาชนช่วยกันดูแลป้องกัน อย่าให้ผู้ใจร้ายมาทำลายวัด” (ประชาธิปไตย. ๒๔ กันยายน ๒๕๑๙ : ๑) วันที่ ๒๔ กันยายน พ.ศ. ๒๕๑๙ นายสมัคร สุนทรเวช รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทยได้แถลงว่า “การที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จวัดบวรฯกลางดึก แสดงให้เห็นว่าพระองค์ต้องการให้พระถนอมอยู่ในประเทศต่อไป”

อย่างไรก็ตามในคืนวันนั้น ขบวนการนักศึกษาได้ออกติดโปสเตอร์ต่อต้านจอมพลถนอมทั่วประเทศ นายชุมพร ทุมไผ่ และ นายวิชัย เกษศรีพงศา พนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคนครปฐม และเป็นสมาชิกแนวร่วมประชาชน ได้ออกติดโปสเตอร์ต่อต้านจอมพลถนอม ถูกคนร้ายฆาตกรรมแล้วนำไปแขวนคอที่ประตูทางเข้าที่ดินจัดสรรบริเวณหมู่บ้าน ๒ ตำบลพระประโทน จากการชันสูตรปรากฏว่าทั้งสองคนถูกซ้อมและฆ่าอย่างทารุณก่อนที่จะนำศพไปแขวน สันนิษฐานว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจนครปฐมเป็นผู้ลงมือ กรณีนี้ได้สร้างความสะเทือนใจเป็นอย่างมาก การชุมนุมคัดค้านจอมพลถนอม กิตติขจรของขบวนการนักศึกษา ได้เริ่มขึ้นเมื่อวันที่ ๒๘ กันยายน ที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และได้ยื่นคำขาดให้รัฐบาล ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช แก้ไขปัญหาเรื่องจอมพลถนอม รวมทั้งให้จับตัวคนร้ายที่ก่อการฆาตกรรม ๒ ช่างไฟฟ้านครปฐมมาลงโทษ และขอให้รัฐบาลจัดกำลังรักษาความปลอดภัยแก่ผู้ชุมนุม ต่อมาศูนย์นิสิตฯได้ใช้มาตรการรุก คือขอให้รัฐบาลตอบภายใน ๓ วัน วันที่ ๒ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๙ คือกำหนดเวลาเส้นตายที่ศูนย์นิสิตฯยื่นไว้ ด้านฝ่ายกระต๊องแดงได้ใช้ตั้งกำลังล้อมวัดบวรนิเวศ โดยอ้างว่าเพื่อป้องกันศาสนสถาน ด้านตัวแทนศูนย์นิสิตฯได้เข้าพบนายกรัฐมนตรียแต่ก็ยังไม่มื่ออะไรคืบหน้า ดังนั้นจึงได้มีการตกลงให้มีการชุมนุมประชาชนครั้งใหญ่ที่สนามหลวง ในเวลาเย็นวันจันทร์ที่ ๔ ตุลาคม

ในเวลากลางวันของวันที่ ๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๙ นั้นเอง กลุ่มอิสระ ๒๑ กลุ่มของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ได้รณรงค์ให้นักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์งดสอบ เพื่อร่วมการประท้วงขับไล่จอมพลถนอม กิตติขจร ในการรณรงค์งดสอบนี้ ชมรมนาฏศิลป์และการละคร ได้จัดการแสดงละครเรียกร้องให้นักศึกษามีจิตสำนึกในการเข้าร่วมการต่อสู้ โดยมีฉากหนึ่งที่เป็นภาพสะท้อนถึงช่างไฟฟ้าที่ถูกสังหารโดยการแขวนคอที่นครปฐม การรณรงค์ประสบผลจนทำให้มหาวิทยาลัยต้องประกาศเลื่อนการสอบออกไปอย่างไม่มีกำหนด ต่อมา ตั้งแต่เวลา ๑๕.๓๐ น. มีการชุมนุมประชาชนที่สนามหลวงจนกระทั่งเกิดฝนตก และมีแนวโน้มการคุกคามของกลุ่มฝ่ายขวา ดังนั้นกลุ่มนักศึกษาที่นำการชุมนุม จึงมีมติให้ย้ายเวทีเข้ามาชุมนุมในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ในเวลา ๑๙.๓๐ น. เพื่อความสะดวกในการรักษาความปลอดภัย และการประท้วงก็ข้ามคืนมาจนถึงวันที่ ๕ ตุลาคม ได้มีการชุมนุมประท้วงจอมพลถนอมเกิดขึ้นในอีกหลายจังหวัด เช่น ที่เชียงใหม่ ขอนแก่น นครราชสีมา สงขลา เป็นต้น

ขบวนแห่งเหตุร้ายเกิดขึ้นเมื่อเช้าวันที่ ๕ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๙ หนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ลงภาพการแสดงละครแขวนคอของนักศึกษา เพื่อประจบข่าวที่ทางการตำรวจแถลงว่าได้จับกุมคนร้ายในกรณีสังหารช่างไฟฟ้านครปฐมได้แล้ว ซึ่งเป็นตำรวจชั้น

ผู้น้อย ๕ คน ปรากฏว่าใบหน้าของผู้แสดงของนักศึกษาคือ นาย
อภิรักษ์ บัวหักดี เมื่อถ่ายภาพออกมาแล้วมีความคล้ายคลึงกับ
สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชอย่างไม่คาดหมาย เมื่อเกิดการ
วิพากษ์วิจารณ์ในประเด็นนี้ บรรณาธิการหนังสือพิมพ์ *ดาวสยาม*
จึงได้เลือกเอารูปการแสดงละครของนายอภิรักษ์ ที่มีความ
คล้ายคลึงกับสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชมากที่สุด เพื่อตีพิมพ์
เผยแพร่ประกอบข่าวในหนังสือพิมพ์ฉบับบ่ายวันที่ ๕ ตุลาคม โดยมี
การพิมพ์ใหม่อย่างรวดเร็วเพียง ๔ หน้า แล้วออกเผยแพร่โจมตี
ขบวนการนักศึกษาว่าจงใจหมิ่นพระบรมเดชานุภาพ ซึ่งเป็น
เจตจำนงในการทำลายสถาบันพระมหากษัตริย์ และเป็นส่วนหนึ่ง
ของแผนการของคอมมิวนิสต์ หลังจากนั้นสถานวิทยุทหารทุกแห่งก็
ออกข่าวเกี่ยวกับกรณีหมิ่นพระบรมเดชานุภาพนี้ และระดม ‘ผู้รัก
ชาติ’ จำนวนมากไปชุมนุมที่ลานพระบรมรูปทรงม้าเพื่อต่อต้าน
กรณีดังกล่าว โดยเฉพาะกลุ่มพลังฝ่ายขวา เช่น กระทิงแดง ลูกเสือ
ชาวบ้าน และนवल โดยประเด็นที่วิทยุยานเกราะเรียกร้อง ก็คือให้
ทำลายพวก ‘คอมมิวนิสต์’ ที่อยู่ในธรรมศาสตร์ และประท้วง
รัฐบาลม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช ที่ตั้งรัฐบาลใหม่โดยไม่ให้นายสมัคร
สุนทรเวช และนายสมบุญ ศิริธร เข้าร่วมในคณะรัฐมนตรี เวลาตึก
ของวันนั้น การชุมนุมของฝ่ายขวาก็ย้ายสถานที่มายังท้อง
สนามหลวงตรงบริเวณฝั่งตรงข้ามธรรมศาสตร์ และได้มีการช่วย

ประชาชนอย่างหนักให้เกลียดชังนักศึกษามากยิ่งขึ้น และเข้ามิด
วันที่ ๖ ตุลาคม ฝ่ายเจ้าหน้าที่ตำรวจก็เริ่มยิงอาวุธสงครามใส่ผู้
ชุมนุม จากนั้นต่อมาก็ได้ใช้กำลังตำรวจกองปราบและหน่วย
ตำรวจตระเวนชายแดน นำการกวาดล้างนักศึกษา โดยบุกเข้าไปใน
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ด้วยอาวุธสงครามเต็มอัตรา นี่คือการ
ปราบปรามใหญ่กรณี ๖ ตุลาคมนั่นเอง ผลของการปราบปรามทำ
ให้มีผู้เสียชีวิตอย่างน้อย ๔๒ คน และบาดเจ็บ ๑๔๕ คน การก่อ
การสังหารครั้งนี้ได้กลายเป็นข่าวแพร่ไปทั่วโลก แต่ที่น่าประหลาด
ใจที่สุดก็คือการก่อกรณีนองเลือดครั้งนี้ ไม่มีการจับกุมฆาตกร
ผู้ก่อการสังหารเลยแม้แต่คนเดียว ในทางตรงข้าม นักศึกษา
ประชาชนที่หนีรอดจากการถูกสังหารจำนวน ๓,๐๙๔ คน กลับ
ถูกจับกุมเพื่อเตรียมการดำเนินคดีหลังจากกวาดล้างขบวนการ
นักศึกษาในเวลาเช้าวันที่ ๖ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๙ ทำให้สถานการณ์
ตึงเครียดตลอดวัน จากนั้นในเวลาเย็นวันเดียวกัน คณะผู้บัญชาการ
ทหารที่เรียกว่า “คณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน” ก็ก่อการยึด
อำนาจล้มเลิกประชาธิปไตยยุคหลัง ๑๔ ตุลา สถาปนาระบบเผด็จ
การกลับคืนมาใหม่ บทบาทของขบวนการนักศึกษายุค ๑๔ ตุลาคม
ก็สิ้นสุดลง

ที่มา : หนังสือ สายธารประวัติศาสตร์ประชาธิปไตยไทย

4 - 5 - 6 ตุลาคม 2519

สุธรรม แสงประทุม

เราจึงย้ายเข้าไปในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ซึ่งมีรั้วรอบขอบชิดสามารถดำเนินการรักษาความปลอดภัยได้ง่ายกว่า เราย้ายเข้าไปอย่างสงบ

ที่จริงแล้ว เราไม่ได้ทำอะไรไปโดยพลการ เราไม่ได้ตั้งกองกำลังเอาไว้ตอบโต้หรือรุกรานใคร แต่เรามีอาสาสมัครของเราคนหนึ่งเพื่อทำงานด้านรักษาความปลอดภัยให้กับประชาชน และผู้รักความเป็นธรรมที่มาชุมนุมวันข้ามวันข้ามคืนในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ อย่างมีขั้นตอนและมีการประชุมชี้แจงอย่างรอบด้าน เน้นหนักการป้องกันอันตรายที่จะเกิดขึ้น ไม่มีปืนผาหน้าไม้ที่จะสู้รบกับใครเลย จะมีก็คงปืนพกไม่กี่กระบอก ที่นักศึกษาบางคนมีติดตัวและได้รับอนุญาตอย่างถูกต้องตามกฎหมาย

ที่สำคัญยิ่งไปกว่านั้น การชุมนุมของฝ่ายเราแต่ละครั้ง เราได้ส่งตัวแทนนักศึกษาและประชาชนเข้าชี้แจงต่อรัฐบาล โดยทำหนังสือขอรับรองความปลอดภัยอย่างเป็นทางการเป็นลายลักษณ์อักษรต่อนายกรัฐมนตรี ต่ออธิบดีกรมตำรวจคือพลตำรวจเอกศรีสุข มหินทรเทพ และทางการก็รับรองความปลอดภัย ความเรียบร้อยเช่นกัน

ทั้งนี้ก็เพื่อเป็นหลักประกันการใช้สิทธิเสรีภาพของประชาชนไทยตามเงื่อนไขรัฐธรรมนูญ ไม่ได้อ้างสิทธิกฎหมายหมิ่นเหมือกฎหมาย อย่างที่มีผู้บิดเบือนและมีเจตนาใส่ร้ายป้ายสีที่ฝ่ายประชาชนนำมาอ้างอยู่เสมอ, จนกระทั่งทุกวันนี้ก็เถอะ

ผมอยากย้อนกล่าวถึงความเคลื่อนไหวของนักศึกษาในสถาบันต่างๆอีกสักนิด ที่จริงแล้ว การเคลื่อนไหวในมหาวิทยาลัยต่างๆเป็นเจตนาอิสระที่ศูนย์กลางนิสิตนักศึกษาไม่ได้ไปเกี่ยวข้องโดยตรง เพียงแต่รับมติของศูนย์ฯ ไปดำเนินการเคลื่อนไหวภายในเท่านั้น แต่ละแห่งมีวิธีการแตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับความเห็นของนักศึกษาในแต่ละมหาวิทยาลัยว่าจะดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องนี้อย่างไร

เฉพาะที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ได้มีการเคลื่อนไหวภายในของนักศึกษา หาประชาชาติเรียกร้องฝ่ายบริหารมหาวิทยาลัย ให้มีการหยุดเรียนหยุดสอนโดยไม่มีกำหนดเหมือนสถาบันอื่นๆ และเริ่มชุมนุมอภิปรายภายในต่อเนื่องกันมาตั้งแต่ 2 ตุลาคมแล้ว ในการชุมนุมอภิปรายดังกล่าวก็มีการแสดงนิทรรศการต่อต้านการเข้ามาของเผด็จการ ละครล้อการเมือง การอภิปรายของผู้นำนักศึกษาในองค์การนักศึกษาและสภานักศึกษา จากการเคลื่อนไหวเวลานั้น ธรรมศาสตร์มีนักศึกษาเข้าร่วมมากมาย นับวันจะเพิ่มจำนวนนักศึกษาที่ไม่ยอมเข้าสอบมากยิ่งขึ้น จนคาดการณ์

แนวโน้มได้ว่า ในที่สุดแล้วผู้บริหารมหาวิทยาลัยก็ต้องโอนอ่อนตามมติของนักศึกษาส่วนใหญ่ มีการแสดงละครของชมรมการละคร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ในเช้าและบ่ายวันที่ 4 ตุลาคม การแสดงละครในวันนั้น เป็นชุดล้อเลียนพนักงานไฟฟ้านครปฐม วิชัย และ ชุมพร ซึ่งถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจซ้อมตายอย่างทารุณระหว่างที่เขาออกไปปิดโปสเตอร์ต่อต้านถนนอมรินทร์นครปฐม และเจ้าหน้าที่ตำรวจก็อำพรางคดีด้วยการนำมาแขวนคอให้คนรู้สึกว่าเป็นเรื่องส่วนตัว ตามที่ผมได้กล่าวเอาไว้ข้างต้น

ก่อนจะเกิดการแสดงละครก็มีอยู่ว่า นักศึกษารัฐศาสตร์ เริ่มต้นไม่เข้าสอบในตอนเช้าของวันที่ 3 ตุลาคม พอล่วงมาถึงตอนบ่ายก็มีนักศึกษารัฐศาสตร์ปี 1 นับจำนวนร้อยไม่ยอมเข้าสอบอีก การกระทำของนักศึกษาปีที่ 1 เป็นการกระทำที่กะทันหันมาก เพราะได้เสนอชื่อไม่เข้าสอบในเที่ยงวันนั่นเอง เป็นเพราะนักศึกษาต้องการเข้าร่วมเคลื่อนไหวคัดค้านทรราชอยู่แล้วการเข้ารายชื่อเพื่อไม่สอบจึงทำกันในเวลาไม่กี่นาที คนทั้งหมดได้มานั่งชุมนุมกันที่สนามหญ้าหน้าตึกโดม เพื่อพูดและหาทางเคลื่อนไหวร่วมกันในหมู่ นักศึกษารัฐศาสตร์เอง เพราะในวันที่ 4 ตุลาคม จะเป็นการสอบวิชาภาษาไทยซึ่งนักศึกษาปีที่ 1 ทั้งหมดของมหาวิทยาลัยจะต้องเข้าสอบ ดังนั้นพวกเขาจึงเตรียมการฉกชว่นไม่ให้นักศึกษาปี 1 เข้าสอบในตอนเที่ยงวันที่ 4 ตุลาคมนั่นเอง โดยใช้สถานที่ที่ลานโพธิ์

เป็นที่ชุมนุม ในจำนวนนักศึกษาปี 1 นั้น ก็มีสมาชิกชมรมนาฏศิลป์ และการละครอยู่ด้วยหลายคน เขาได้เอาเรื่องเหล่านี้ไปพูดคุยกันในชมรม ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของการแสดงละครล้อเลียนในวันต่อมา

นี่เป็นการเคลื่อนไหวภายในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เป็นเรื่องธรรมดา ของการเคลื่อนไหวในมหาวิทยาลัย ระหว่างที่บรรยากาศเป็นประชาธิปไตยในเวลานั้น ไม่มีใครคิดเริ่มจากการทำละครเพื่อหมิ่นพระบรมโอรสาธิราชมกุฎราชกุมาร

การแสดงละครในวันที่ 4 จึงเป็นการแสดงความเคลื่อนไหวภายในของนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มันเป็นเรื่องธรรมดาทุกครั้งที่มีการเคลื่อนไหวเรียกร้องของนักศึกษาประชาชน ที่จะจัดการแสดงละครล้อเลียนการเมืองขึ้น

ในการจัดเตรียมการแสดงละครนั้น ผมได้ทราบภายหลังว่า ไม่ว่าจะเป็นการกำหนดเนื้อหาและผู้แสดงรวมทั้งการจัดแต่งหน้า เป็นการทำโดยชมรมนาฏศิลป์และการละครทั้งสิ้น และในเวลานั้น เรื่องง่ายๆที่อยู่ในความสนใจของนักศึกษาประชาชนก็คือ ฆาตกรรมแขวนคอสองพนักงานไฟฟ้าที่นครปฐม

เป็นเรื่องตลก เมื่อมีการปล่อยข่าวภายหลังว่า มีบุคคลภายนอก มีอาจารย์มหาวิทยาลัยศิลปากรเข้ามาเป็นผู้จัดการ ตกแต่งใบหน้าให้เหมือนองค์รัชทายาท เจตนาของคนเหล่านี้ก็เพื่อให้เกิดความคลางแคลงใจว่ามีเบื้องหน้าเบื้องหลังในการแสดงละคร

อาจารย์ที่เคารพนับถือของผมคนหนึ่งจึงถูกใส่ร้ายป้ายสีอย่างไม่เป็นธรรม ทั้งนี้ก็เพราะท่านผู้นี้มีบทบาทเคลื่อนไหวเรียกร้องความเป็นธรรมภายในมหาวิทยาลัยศิลปากร ท่านจึงตกเป็นแพะรับบาปไป

ที่น่าขันยิ่งไปกว่านั้นคือ การปล่อยข่าวว่า การแสดงละครครั้งนี้เป็นแผนการของพรรคคอมมิวนิสต์เลยทีเดียว แต่ละครั้งชุดนี้เมื่อนำออกแสดงสู่สายตาของนักศึกษาและอาจารย์ธรรมศาสตร์ ก็ไม่มีใครลงความเห็นว่ามึลักษณะเหมือนหรือคล้ายองค์รัชทายาทแต่อย่างใด ใครก็ตามที่เห็นใบหน้าคนแสดง ก็ไม่ได้รู้สึกเป็นอย่างอื่นนอกจาก สองพนักงานไฟฟ้านครปฐมที่ถูกฆ่าตายอย่างทารุณ

เป็นที่น่าสังเกตุว่า การแสดงละครครั้งนี้มีนักหนังสือพิมพ์ช่างภาพหลายฉบับได้อยู่ในเหตุการณ์และบันทึกภาพขณะที่ทำการแสดง แต่ปรากฏว่ามีเพียงสองฉบับที่เห็นว่าภาพถ่ายจากการแสดงของนักศึกษามีส่วนคล้ายคลึงพระบรมโอรสาธิราช คือดาวสยามและบางกอกโพสต์

หนังสือพิมพ์รายวันสองฉบับนี้มีเบื้องหน้าเบื้องหลังอย่างไรนั้น ก็เป็นที่รู้กันอยู่ในสายตาของประชาชนว่าตลอดเวลาที่ผ่านมาได้ทำหน้าที่เป็นกระบอกเสียงให้ใครบ้าง เขาคอยโฆษณาบิดเบือนและใส่ร้ายป้ายสีการเคลื่อนไหวที่เป็นธรรมของนักศึกษาประชาชนมาตลอด

พร้อมกับสร้างเรื่องนี้แล้ว เขาก็ได้ประสานการโฆษณาปลุกระดมประชาชนให้เกลียดชังฝ่ายนักศึกษาอย่างเป็นทางการ แสดงว่าได้มีการเตรียมแผนการกันไว้อย่างดีเยี่ยม

ด้านหนึ่งเขาประคองว่าเป็นการแสดงของศูนย์กลางนิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทย (ศนท.)

อีกด้านหนึ่งก็พยายามประคองให้เห็นว่า เป็นเจตนาหมิ่นองค์รัชทายาท

เขาใช้กลุ่มอันธพาลกวณเมือง “กระทิงแดง” แจกใบปลิวประณามสอดคล้องกับเสียงวิพากษ์ทางวิทยุ ส่งผลให้บรรยากาศกรุงเทพมหานครเวลานั้นปั่นป่วนไปด้วยสงครามใส่ร้ายป้ายสี

สถานีวิทยุบางแห่งถึงกับเรียกร้องให้ทหารใช้กำลังกวาดล้างนักศึกษาและประชาชนที่ชุมนุมกันอย่างสงบในมหาวิทยาลัย ธรรมศาสตร์

แต่คงจะมีการผิดพลาดในการทำงานอยู่บ้าง พวกเขาจึง
ประณามเราโดยผิดแผกไปจากข้อเท็จจริงอย่างสิ้นเชิง เช่น ใช้หุ่น
แขวนคอในการแสดง มีการแต่งหุ่นให้ใบหน้าคล้ายพระพักตร์ของ
องค์รัชทายาท

ครับศูนย์บัญชาการใหญ่ของการเคลื่อนไหวป้ายสีใส่ร้าย
ทั้งหมดอยู่ที่สถานีวิทยุยานเกราะ

ผมทราบข่าวนี้เมื่อวันที่ 5 ตุลาคม ขณะที่ผมอยู่ใน
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ผมไม่เชื่อว่าจะเป็นฝีมือของนักศึกษาที่
จะดูหมิ่นดูแคลนราชินิกุลองค์ใด ทั้งนี้เพราะผมมีความเชื่อมั่นใน
นักศึกษาทุกสถาบันว่าไม่มีใครคิดจะทำอย่างนั้น เพราะทุกคนรัก
ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ เหมือนกันทุกคนและไม่เกิด
ประโยชน์อันใดที่เราจะทำการนี้ขึ้นมา

ผมคิดว่า นี่เป็นการใส่ร้ายป้ายสีกันอีกแล้ว เหมือนทุกครั้ง
ที่ฝ่ายนักศึกษาประชาชนทำการเคลื่อนไหว เราต้องประสบกับการ
คุกคาม ใส่ร้ายป้ายสีกันอยู่ตลอดมา แต่ครั้งก็แตกต่างลักษณะ
กันออกไป

แต่ผมยอมรับว่า การนำเอาสถาบันพระมหากษัตริย์ลงมา
เล่นอย่างนี้เป็นสิ่งที่เราได้ขบคิดเหมือนกันถึงแผนการของพวกเขา
เพราะครั้งนี้ที่เรามีการเคลื่อนไหวเวลานี้ก็คือ ไม่ต้องการให้เผด็จ
การทรราชกลับมาฟื้นอำนาจขึ้นในบ้านเมืองเราและอีกประการ

หนึ่ง เราไม่ต้องการถนอมซึ่งเป็นตัวแทนของเผด็จการเข้ามาอยู่ใน
ประเทศไทย เราต่อต้านแผนการณ์รัฐประหารจากฝ่ายที่นำเอา
ถนอมเข้ามาในประเทศเรา

เมื่อเขาไม่สามารถต่อต้านเราด้วยประเด็นอื่น เขาก็ดึงเอา
สถาบันพระมหากษัตริย์ลงมาเล่นนี้เป็นส่วนหนึ่งในการหาเหตุมา
ต่อต้านและทำลายขบวนการนักศึกษา

เวลาของคนทำงานฝ่ายประชาชนในช่วงนี้ ก็คือประชุม
ปรึกษาหารือกันอย่างใกล้ชิด ไม่วิตกต่อเวลาที่มันน้อย เราเร่งพูดคุย
เพื่อให้ได้ข้อตกลงในที่รอบด้าน เพื่อตอบโต้สถานการณ์ที่ฝ่าย
ประชาชนกำลังถูกรุกอย่างหนัก

เราตกลงกันว่าจะต้องแถลงข้อเท็จจริงผ่านสื่อมวลชน โดย
นำเอาตัวแทนจากชมรมนาฏศิลป์และการละครของมหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์รวมทั้งผู้แสดงเป็นพนักงานไฟฟ้านครปฐมซึ่งถูกแขวน
คอ ทั้งนี้มีตัวแทนของศูนย์กลางนิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทย
(ศนท.) ออกแถลงข้อเท็จจริงร่วมด้วย ในคืนวันที่ 5 ตุลาคม เวลา
ประมาณ 21.00 น. ซึ่งทางศูนย์นิสิตฯ ก็ได้มอบหมายให้คุณประยูร
อัศวบรร เป็นผู้รับผิดชอบการแถลงข่าวครั้งนี้

เราดูแนวโน้มในเวลานั้นแล้ว ก็รู้ว่า สถานการณ์กำลังดำเนินไปอย่างไม่สู้ดีนัก การโจมตีผ่านสถานีวิทยุยานเกราะนั้นหนักหน่วงรุนแรงยิ่งขึ้น

เราพยายามพูดคุยกันอีกครั้ง และพยายามถอนกำลังจากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์อย่างเป็นทางการเป็นขั้นเป็นตอน เพราะขณะนั้นคนในธรรมศาสตร์มีจำนวนมากยิ่งขึ้นทุกที เราย้ายคนจากลานโพธิ์มาสนามฟุตบอล ผู้ปฏิบัติงานบางคนเราก็ให้สลายตัวกลับสถาบันของเขา เช่นที่มหิดล รามคำแหง หรือที่จุฬาลงกรณ์ เพราะจะสลายคนทั้งหมดในทันทีทันใด ย่อมทำไม่ได้เพราะเป็นเวลาากลางคืน

ผมเองก็เตรียมนำพยานที่รู้เห็นเหตุการณ์การฆาตกรรมที่นครปฐมเข้าพบนายกรัฐมนตรีนุ่งเช้าวันที่ 6 ตุลาคม พยานผู้นี้เวลานี้ยังมีชีวิตอยู่ ผมคงเปิดเผยชื่อเขาไม่ได้ เพราะอาจจะเป็นอันตรายต่อชีวิต และที่จริงแล้วเขาก็เป็นลูกหลานของตำรวจ แต่ไม่อาจทนต่อสภาพที่ตำรวจกระทำต่อประชาชนผู้บริสุทธิ์ได้ จึงนำเรื่องราวการฆ่าที่เหี้ยมโหดมาเผยแพร่ต่อฝ่ายนักศึกษาประชาชน เรายังคิดว่าจะนำเขาแถลงข่าวต่อหน้าสื่อมวลชนอีกด้วย

ทำไมไม่สลายการชุมนุมในคืนวันที่ 5 ตุลาคม

เราพยายามโยกย้ายผู้ปฏิบัติงานออกจากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ถึงแม้จะไม่สลายตัวอย่างไม่เป็นรูปการณ์ก็ตาม เรายัง

หวังที่จะได้มีโอกาสชี้แจงข้อเท็จจริงต่อประชาชนอีก เรายังมีประชาชนและผู้รักความเป็นธรรมทั้งหลายอยู่อีก ในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ถ้าสลายตัวทั้งหมดทีเดียว ประชาชนอาจจะไม่เข้าใจทั้งหมด เราจึงย้ายผู้เหมาะสมไปอยู่ที่รามคำแหงบ้าง มหิดลบ้าง และที่จุฬาลงกรณ์บ้าง เพื่อจัดเตรียมการชี้แจงต่อประชาชนด้วยรูปการณ์อื่นๆ ที่สามารถจะทำได้ นอกจากผ่านสื่อมวลชน เช่น ทำการแถลงการณ์ไปชี้แจง ติดโปสเตอร์ในตึกคืนวันที่ 5 ตุลาคม ตามจุดต่างๆ

ถึงแม้ว่าจะมีการใส่ร้ายป้ายสีอย่างไรก็ตาม ส่วนหนึ่งเรายังคิดว่ารัฐบาลเข้าใจและรู้ดีว่าข้อเท็จจริงในเรื่องเป็นอย่างไร และรัฐบาลเองก็เป็นผู้รับรู้ถึงหน้าที่ของตนอยู่แล้ว ที่จะให้ความคุ้มครองความปลอดภัยแก่ประชาชนที่ใช้สิทธิเสรีภาพของเขาตามระบอบประชาธิปไตย

ตอนนั้นเป็นเวลากว่า 21.00 แล้ว รัฐบาลโดยหม่อมราชวงศ์เสนีย์ ปราโมช เป็นผู้แถลงเองว่ารัฐบาลจะดำเนินการตามกฎหมายแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องกับกาแสดงละคร เราเข้าใจว่าการแสดงท่าทีดังกล่าวเป็นการผ่อนคลายความตึงเครียดจากกระแสข่าวดังที่ได้รับการบงการโดยศูนย์วิทยุยานเกราะ ซึ่งกำลังทวีความรุนแรงอยู่ทุกขณะ

เวลายิ่งตึกมากยิ่งขึ้น เราพิจารณาเห็นว่า ไม่อาจสลายตัวได้ในเวลาที่ตึกตื่นเที่ยงคืน เพราะอาจเป็นช่องทางให้เกิดมีการแทรกซ้อนขนาดเกิดการปะทะกับฝ่ายอันทาลกวนเมืองโดยไม่จำเป็น จึงระงับการสลายตัวทั้งหมดของนักศึกษาประชาชนในสนามฟุตบอลเอาไว้ก่อน

แต่ก็ได้ประชุมพิจารณาว่า จะสลายทั้งหมดในวันรุ่งขึ้น พร้อมๆกับการใช้เงื่อนไขที่มีอยู่ชี้แจงข้อเท็จจริงให้ประชาชนทราบให้มากที่สุด

ทางด้านกลุ่มอันทาลกวนเมือง ก็ยังสกดกันแผนการณ์ดังกล่าวของเราอย่างเต็มที่ เวลาประมาณ 01.00 น. ของวันที่ 6 ตุลาคม ฝ่ายข่าวของเราได้รายงานเข้ามายังตัวแทนกลุ่มที่กำลังปรึกษาหารือกันอยู่ในเวลานั้นว่า กลุ่มอันทาลกวนเมืองติดอาวุธรายรอบมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ คนเหล่านี้อยู่ในสภาพที่มีเมมาบางจุดเริ่มปฏิบัติการย่อย เช่น ด้านหอประชุมใหญ่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พวกมันได้บุกเข้ามาเผาและทำลายโปสเตอร์ของมหาวิทยาลัย

เราย้ำไปยังผู้ปฏิบัติหน้าที่รักษาความปลอดภัยให้มีความอดทน พยายามหลีกเลี่ยงความรุนแรงจนถึงที่สุด แต่เสียงปืนก็ยังหะยอยเข้ามาเป็นระยะๆ ดูจะยิ่งหนาหูมากขึ้น

หน่วยรักษาความปลอดภัยของเราจับกระตังแดงได้คนหนึ่ง ขณะบุกเผาโปสเตอร์ เราได้นำไปสอบสวนและพบความจริงว่า ทุกจุดนั้นกระตังแดงได้เตรียมปฏิบัติการเต็มที่ โดยได้รับการประสานงานกับเจ้าหน้าที่ตำรวจนอกเครื่องแบบจำนวนหนึ่ง และเวลานั้นมีกระตังแดงกว่า 100 คน เข้ามาแทรกตัวอยู่ในหมู่ นักศึกษาประชาชนแล้ว เพื่อเตรียมทำงานประสานกันทั้งข้างนอกและข้างใน

ใจผมเวลานั้น รู้สึกเคียดแค้นชิงชัง เข้าใจถึงธาตุแท้ของฝ่ายปฏิริยามากขึ้น แต่อีกด้านหนึ่งก็รู้สึกเห็นใจพี่น้องประชาชนไทยที่ยืนหยัดต่อสู้กับภัยร้ายต่างๆ อย่างทรหดอดทน คนเหล่านี้เองคือกำลังใจให้ผมและเพื่อนๆ ปฏิบัติภาระหน้าที่อย่างเต็มความสามารถและต้องถึงที่สุด เสียงเพลงสู้ไม่ถอยยังคงกระหึ่มก้องเสียงตบมือเป็นจังหวะๆ กลบเสียงปืนของฝ่ายก่อการร้ายอย่างไม่สะทกสะท้าน เสียงดังเปล่าๆกระทบกันแต่ละครึ่ง คงจะดังไปเย่าหัวใจของผู้ที่มีจิตใจอันชั่วร้าย ผมเชื่อมั่นว่าความบริสุทธิ์ใจและความถูกต้องดีงามที่มีอยู่ เราต้องนำพี่น้องของเราฝ่าฟันความเลวร้ายทั้งหลายทั้งปวงนี้ไปได้อย่างปลอดภัย

ผมได้เสนอให้ที่ประชุมพยายามหาทางติดต่อกับตัวแทนของฝ่ายรัฐบาล เพื่อให้รัฐบาลได้ใช้อำนาจตามกฎหมายจัดการยับยั้งแผนการณ์ร้ายของบุคคลดังกล่าว ให้ความคุ้มครองกับพี่น้อง

นิสิตนักศึกษา ประชาชนผู้บริสุทธิ์ที่ได้ยื่นหยัดต่อสู้อย่างสันติในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ขณะนั้น

ที่ประชุมได้มอบหมายให้คุณเจษฎา อังวิทย์ธร รองนายกสหพันธ์นักศึกษามหาวิทยาลัยมหิดล เป็นกรรมการบริหารของศูนย์กลางนิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทยในขณะนั้น เป็นผู้ติดต่อกับรัฐบาล แต่การติดต่อกับรัฐบาลมีหนทางเดียวเท่านั้นคือการโทรศัพท์ ผมได้ควักนามบัตรตัวแทนของรัฐบาลที่รู้จักให้คุณเจษฎาติดต่อ คุณเจษฎาได้ใช้ความพยายามทุกวิถีทางที่จะทำหน้าที่ให้บรรลุผลตามที่ประชุมมอบหมาย

เราได้ใช้โทรศัพท์ไปทุกหนทุกแห่งที่คิดว่า ตัวแทนของรัฐบาลคนใดคนหนึ่งไปหลบซ่อนอยู่โดยเฉพาะที่บ้านพักในซอยเอกมัย คุณเจษฎาใช้เวลาหมุนโทรศัพท์ไม่น้อยกว่า 2 ชั่วโมง

เวลานั้นเราได้ยินเสียงระเบิดของเอ็ม 79 ดังตุงกลางสนามฟุตบอลที่มีประชาชนนั่งชุมนุมกันอยู่ นักศึกษาหญิงคนหนึ่งวิ่งพรวดเข้าไปที่ห้องประชุมขององค์การนักศึกษาธรรมศาสตร์ รอยเลือดชุ่มโชกไปทั่วตัวตะโกนว่า “พี่สุธรรม มันฆ่าพวกเราอีกแล้ว” ผมรีบลุกขึ้นจากที่ประชุม

พี่น้องที่รักครับ...ภาพต่อหน้าของผมคือคนหนุ่มสาวของเราที่ไม่เคยผ่านการสู้รบในสงครามไหนมาก่อน เขามีเพียงหัวใจอันบริสุทธิ์ มีความปรารถนาดีงามต่อชาติบ้านเมือง และมีความซิงซัง

ต่อเผด็จการอย่างเข้ากระดูกดำเท่านั้นจึงพาเขาเหล่านี้มารวมกันอดหลับอดนอนเพื่อมารวมกัน ทนร้อนทนหนาวทนต่อภัยร้ายนานัปการ โดยการผูกหัวใจของเขาไว้เป็นดวงเดียวกัน คนเหล่านี้ไม่มีความคิดจะไปปองร้ายใคร แต่เขาก็ต้องมาสังเวชชีวิตให้กับความเหี้ยมโหดทารุณไปทันทีทันใด 5 ศพ และบาดเจ็บนอนจมกองเลือดอีกไม่น้อยกว่า 10 คน เพื่อนๆที่อยู่ข้างเคียงก็พยายามที่จะประคับประคองเท่าที่ความสามารถเวลานั้นจะอำนวยให้ หน่วยพยาบาลเพื่อมวลชนร้องให้ไปพลางพยาบาลไปพลาง

ผมเข้าใจดีว่า น้ำตาที่ปนไปกับสายเลือดวันนั้น ไม่ใช่เพราะความกลัว แต่มันคือความแค้นที่สุ่มแน่นอยู่เต็มอก ของเยาวชนคนหนุ่มสาวอย่างเรา

ห่างกันไม่ถึงอาทิตย์ ระเบิดเอ็ม 79 ลูกที่สองก็ตาม แต่บังเอิญไม่ระเบิด จึงไม่มีผู้บริสุทธิ์คนใดสังเวชชีวิตเลือดเนื้อไป และฝ่ายรักษาความปลอดภัยก็เก็บไปเสียก่อน

แต่พี่น้องครับ ก็ระเบิดลูกนี้แหละ ที่พวกเขานำมาอ้างภายหลังที่สนามไชยว่า เป็นระเบิดสงครามที่นักศึกษาเอาไว้ต่อต้านรัฐบาล และต่อมาก็ได้นำมาเป็นพยานหลักฐานฟ้องร้องพวกผมว่าสะสมอาวุธ กำลังพล เตรียมการล้มล้างรัฐบาล ฆ่า พยายามฆ่าพนักงานซึ่งปฏิบัติตามหน้าที่

เสียชีวิตว่า สืบพยานได้ไม่กี่ปาก พวกเขาก็รีบนิรโทษเสียก่อน ที่จริงแล้วจะต้องมีการเปิดโปงกันในโรงในศาล และระเบิดลูกนี้แหละที่จะมีส่วนไขขานความจริงในวันที่ 6 ตุลาคม จะเป็นประจักษ์พยานในการฟ้องร้องโทษกรรมของบุคคลที่ก่อเหตุการณ์อันทารุณสยดสยองในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์เมื่อวันที่ 6 ตุลาคม

ต่อจากนั้นหน่วยรักษาความปลอดภัย ก็มารายงานผมอีกว่า ภารกิจแดงยิงนักศึกษาไปหลายศพแล้ว ผมเองก็ไม่เคยผ่านสงครามที่โหดมาก่อน ร.ด. นั้น ก็เรียนมาแค่ 2 ปี และที่สำคัญคือไม่เคยคิดจะไปสู้รบปรบมือกับใครโดยใช้ความรุนแรง โดยใช้อาวุธ และตั้งแต่เกิดมานั้นเคยจับปืนนับครั้งได้ แต่ก็ได้บอกกับเขาไปว่าจงใช้ความอดทน อดกลั้น และหลีกเลี่ยงความรุนแรงให้ถึงที่สุดด้านเวทีอภิปรายก็ประกาศว่าคนเจ็บกว่า 10 คน ได้ถูกนำตัวไปทางประตูท่าพระจันทร์เพื่อจัดส่งไปรักษาที่โรงพยาบาลศิริราช เพราะหน่วยพยาบาลเพื่อมวลชนของเรามีเครื่องมือไม่พอ เราเตรียมเฉพาะยาหอม ยาต้ม และการพยาบาลขั้นพื้นฐาน ไม่ได้เตรียมผ่าตัดเพราะไม่คิดจะเป็นพยาบาลในสงคราม

แต่ทุกคนก็หลังน้ำตาออกมาอีกครั้งจนได้ เมื่อพบอุปสรรคว่าตำรวจน้ำซึ่งรักษาการณ์ด้านประตูท่าพระจันทร์ไม่ยินยอมให้

ส่งนักศึกษาบาดเจ็บไปศิริราช โฆษกเวทีเรียกร้องเจ้าหน้าที่ตำรวจด้วยน้ำตานองหน้าขอให้เปิดทางเพื่อเห็นแก่ลูกหลานไทย และเห็นแก่มนุษยธรรม

จนบัดนี้เราก็กังไม่ทราบว่าคุณที่ค้างอยู่ในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์นั้น เป็นศพของเพื่อนที่ตายเพราะทนความบาดเจ็บไม่ไหว หรือเพราะทนต่อความใจดำอำมหิตของพี่น้องตำรวจไทยเหล่านี้ไม่ไหว หรือไม่

เวลานั้นฟ้าเริ่มสว่างแล้ว แต่ไฟจากปากกระบอกปืนที่ยิงเข้ามาตามรั้วเป็นระยะๆ ยังคงแรงผีเท่าของมันอยู่เรื่อยๆ พร้อมๆ กับร่างของเพื่อนเราที่ทยอยทรุดลงทีละคนสองคน มันเป็นการต้อนรับรุ่งอรุณ 6 ตุลาคมที่น่าอัปยศเพียงไร บนผืนแผ่นดินที่ชื่อว่า เมืองพุทธศาสนา ผมได้รับแจ้งจากเพื่อนร่วมงานว่า ขณะนี้ตัวแทนของเราสามารถติดต่อกับตัวแทนของรัฐบาลได้แล้ว ผมจึงรีบขึ้นไปบนตึก อ.ม.ธ. ทางตัวแทนของเราได้บอกกับตัวแทนของรัฐบาลทางโทรศัพท์ว่าต้องการเข้าพบเพื่อทำการชี้แจงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นให้รัฐบาลได้ทราบทั้งหมด และเพื่อขอร้องให้นายกรัฐมนตรีใช้อำนาจตามฐานะนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีมหาดไทยสั่งระงับการก่อการร้ายโดยบุคคลทั้งในและนอกเครื่องแบบ พร้อมทั้งแจ้งว่าเราจะนำผู้เกี่ยวข้องกับการแสดงละครไปชี้แจงกับนายกรัฐมนตรีด้วยตนเองด้วย

ผู้ที่เราติดต่อบนนามรัฐบาลเวลานั้น คือคุณเจริญ คันธวงศ์ ในฐานะเลขานุการรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีหรือคุณสุรินทร์ มาศดิตถ์ คุณเจริญตกลงให้เราไปพบนายกรัฐมนตรีที่บ้านพักในซอยเอกมัยทันที

แต่ภาวะการณ์ช่วงนั้นอันตรายมาก เราไม่สามารถออกไปได้ด้วยตนเอง คุณเจริญจึงเสนอว่าจะส่งเจ้าหน้าที่มารับเราถึงธรรมศาสตร์ ที่ประตูท่าพระจันทร์

เราได้พูดคุยกับเพื่อนร่วมงานเข้านั้น ขอให้ปฏิบัติหน้าที่ให้ดีที่สุด พยายามหลีกเลี่ยงความรุนแรงและคุ้มครองให้ความปลอดภัยแก่พี่น้องประชาชนและผู้ร่วมชุมนุมอย่างสุดความสามารถ ผมเดินออกจากที่ประชุมและขอขึ้นชี้แจงถึงเหตุผลถึงความจำเป็นในการเดินทางเข้าพบนายกรัฐมนตรี

ขณะที่ผมชี้แจง กระสุนปืนจากจุดต่างๆก็พุ่งตรงมายังเวที ผมต้องนอนหมอบไปพลางพุดไปพลาง เพื่อชี้แจงให้ผู้ร่วมงานและผู้ร่วมชุมนุมได้เข้าใจ ผมขอร้องให้เจ้าหน้าที่รักษาการณ์อยู่ข้างนอกให้ระงับยับยั้งการก่อความรุนแรงที่กลุ่มบุคคลข้างนอกได้ก่อขึ้น

ธงชัย วินิจจะกูล, ขวลิต วินิจจะกูล และสมศักดิ์ เจียมธีรสกุล ซึ่งคุมเวทียูรู้งให้ถามผมว่าควรจะทำอย่างไร ผมพูดไปน้ำตาไหล จนผมต้องสะกดเสียงร้องไห้ เพราะเขาตอบแทนคำร้องขอของ

เราด้วยกระสุนปืนที่ถี่ยิบกว่าเดิม และตอบแทนด้วยจำนวนศพของเพื่อนๆที่เพิ่มมากขึ้น

เรายืนดอกไม้ให้เขาตลอดเวลา เขากลับใช้ดาบปลายปืนทิ่มแทงหัวใจของเราแทน

พี่น้องตำรวจครับ เราคือลูกหลานของท่านที่สู้อย่างสันติอย่าฆ่าพวกเราเลยครับ...นี่คือเสียงสะอึกสะอื้นของขวลิต วินิจจะกูล ผู้ทำหน้าที่พิธีกรตลอดคืนของการชุมนุม

พี่น้องตำรวจครับ...ขอให้มาพูดคุยกับเราด้วยเหตุด้วยผล เสียงของสมศักดิ์ดังขึ้นมาแทนเมื่อขวลิตพูดต่อไปไม่ไหว

ปรากฏว่าเวทีการอภิปรายเวลานั้นโดนกระสุนพรุนไปหมด ต้องอพยพลี้ภัยมาพูดกันใต้ถุนเวที

ผมกอดอ่าลาเพื่อนๆทั้งสามคนใต้ถุนเวที อ่าลาพี่น้องประชาชนทั้งๆที่ภาพปรากฏต่อหน้าผมไม่อาจจะให้ผมตัดสินใจอย่างนั้นได้ ภาพนั้นคือเพื่อนนักศึกษาชายคนหนึ่ง ถูกกระสุนปืนนอนจมกองเลือดอยู่กลางสนาม มีเพื่อนนักศึกษาหญิง เข้าใจว่าเป็นพยาบาลเพื่อมวลชนวิ่งเข้าไปประคองนำตัวไปตักบัญชี ขณะที่ประคองปิกไปนั้น เพื่อนนักศึกษาหญิงคนนั้นก็ถูกกระสุนปืนตายทันทีต่อหน้าต่อตาผม และเพื่อนคนที่สามผู้วิ่งถลันเข้าไปหวังจะช่วยก็ถูกปืนอีกคนหนึ่ง

ทั้งสามคนกอดคอกันตายท่ามกลางสนามฟุตบอล มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์มันเป็นภาพประทับใจในความทรงจำของผมกระทั่งทุกวันนี้ มันเป็นวีรภาพที่ออกจากคำพูดของเยาวชนคนหนุ่มสาวผู้รักความเป็นธรรม มันเป็นเรื่องเนื้อที่ไต่จารึกไว้ในประวัติศาสตร์ของประชาชน ที่จะต้องเป็นแบบอย่างที่คุณรุ่นลูกหลานต้องศึกษาและเดินตาม

เพื่อนฯบน อ.ม.ธ. วิ่งไปตามผมอีกครั้งหนึ่งว่า รถเจ้าหน้าที่มารับไปพบนายกรัฐมนตรีแล้ว หน่วยรักษาความปลอดภัยทั้งชายและหญิงต่างวิ่งเข้ามาห้อมล้อม เกรงว่าผมจะได้รับอันตรายไปอีกคนแต่สำหรับตัวผมแล้ว ทุกคนในที่ชุมนุมต่างตกอยู่ในห้วงของอันตรายทั้งนั้น แต่ความรักความห่วงใยที่เรามีต่อกันทำให้เกิดความรู้สึกอบอุ่น เพราะอยู่ใกล้ๆเพื่อนๆได้อยู่ร่วมทุกข์ร่วมสุขกับพี่น้องประชาชนตลอดระยะเวลาของการชุมนุม และทุกครั้งที่มีการเคลื่อนไหวเพื่อต่อสู้เพื่อความถูกต้อง

จากธรรมศาสตร์ถึงบ้านพักซอยเอกมัย

ก่อนออกจากธรรมศาสตร์ ผมพร้อมด้วยกรรมการศูนย์อีกสองคนคือคุณสุรชาติ บำรุงสุข อุปนายกฝ่ายกิจการภายนอกขององค์การนิสิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คุณประพนธ์ วังศิริพิทักษ์ นายกองค่านักศึกษาเทคโนโลยีพระจอมเกล้า ผู้แสดงละครสอง

สองคนคือ วิโรจน์ ตั้งพาณิชย์, อภินันท์ บัวหะภักดี และคุณอนุพงษ์ พงศ์สุวรรณ ประธานชมรมนาฏศิลป์และการแสดง ผู้เกี่ยวข้องในละครโดยตรง

ไม่มีใครคาดคิดหรือว่า ผมและเพื่อนทั้งหลายซึ่งได้รับหน้าที่ให้ไปเจรจาชี้แจงข้อเท็จจริงกับนายกรัฐมนตรีในวันนั้น จะต้องใช้เวลาการเดินทางยาวนานจนเกือบสองปีเต็ม จะต้องไปร่วมกินร่วมอยู่ในสถานที่อันคับแคบเป็นเวลาถึง 710 วัน

ไม่มีใครคาดคิดหรือว่า การออกจากธรรมศาสตร์ในวันนั้น จะแปรฐานะของเราจากนิสิตนักศึกษาธรรมดา มาเป็นผู้ต้องหาและจำเลยในคดีอุกฉกรรจ์ซึ่งมีโทษทัณฑ์ประหารชีวิตถึง 3-4 ครั้ง และยังจะต้องถูกนำไปคุมขังต่ออีกหลายร้อยปี

ใครจะคาดคิดว่า การเดินทางในครั้งนี้ เราไม่เพียงแต่จะไปชี้แจงกับนายกรัฐมนตรีคนเดียวเท่านั้น แต่เราได้ชี้แจงแก่ประชาชนผู้รักความเป็นธรรมทั่วโลก เป็นบทเรียนในด้านกลับให้ผู้มีความมิดบอดในหัวใจที่คิดว่า ความโหดเหี้ยมอำมหิต ความเป็นเผด็จการฟาสซิสต์จะปกปิดความชั่วร้ายอันล้นฟ้าล้นแผ่นดินที่เขาก่อขึ้นมาได้

เสียงสาปแช่งประณามทั่วทั้งโลก ทั่วทั้งแผ่นดินคือประจักษ์พยานที่ได้พิสูจน์ให้เห็นข้อเท็จจริงในข้อนี้

ผมกับเพื่อนทั้ง 6 คน เดินไปกลาง คลานไปพลางออก ประตุท่าพระจันทร์ เวลาประมาณ 7.00 น. มีรถของเจ้าหน้าที่ ตำรวจมารอเราอยู่แล้ว เจ้าหน้าที่ตำรวจมีอยู่ 5-6 คน ในจำนวนนั้นมีพันตำรวจโทธีชัย เจริญเจริญ สารวัตรใหญ่สถานีตำรวจชนะสงคราม (ตำแหน่งเวลานั้น) เขาเป็นผู้ที่คุ้นหน้าคุ้นตาเราเป็นอย่างดี พบหน้ากับเราทุกครั้งที่มีการชุมนุม ถ้าชุมนุมลระก้อจับพวกเราได้ก่อน แต่หาตัวไม่ค่อยเจอเมื่อมีระเบิดลงในที่ชุมนุมหรือกับผู้นำ กระทั่งแดงซึ่งทำความผิดอย่างเปิดเผย มีหมายจับเรียบบร้อย ท่าน สารวัตรใหญ่ผู้นี้กลับจำหน้าไม่ได้

เราขึ้นรถปิคอัพ พลขับคือร้อยตำรวจโทชลภัทร ภัคดีไทย คนบ้านเดียวกับผม และเราก็ได้พบผู้สื่อข่าวจำนวนหนึ่งที่นั่น ผมบอกพี่ๆเหล่านั้นว่าจะไปหานายกรัฐมนตรี หนึ่งในบรรดาผู้สื่อข่าวเหล่านั้นตะโกนให้ผมระมัดระวัง เพราะสถานการณ์เวลานั้นก้าว จากความรุนแรงไปสู่ความเลวร้ายทุกขณะแล้ว ผมก็ได้แต่ขอบคุณ อยู่ในใจ

ระหว่างทาง พวกเราปรึกษากันอยู่ตลอดเวลาว่า เราจะ ชี้แจงต่อนายกรัฐมนตรีอย่างไร ทั้งนี้ก็เพื่อให้เหตุการณ์คลี่คลายไป ในทางที่ดี เสียงพูดคุยของเราดังประสานกับเสียงรายงานวิทยุของ พลตำรวจโทธีชัย เป็นระยะๆว่าขณะนี้ กำลังนำตัวนายสุธรรม แสงประทุมกับพวกเข้าพบนายกรัฐมนตรีที่ซอยเอกมัย เสียงตำรวจ

บางคนพูดว่า พวกคุณแต่ละคนผ่านวิกฤติการณ์แต่ละครั้งหนัก หน่วงรุนแรงเหลือเกิน มีทั้งระเบิด มีทั้งปืน แต่ทุกคนก็คงจะชินชา กันแล้วเพราะไม่สะทกสะท้านอะไรเลยเหมือนว่าเคยไปฝึกฝนจากที่ ไทหนมาก่อน ผมเลยชี้แจงไปว่าพวกเราเป็นนิสิตนักศึกษา ยุคสมัย ของเราเป็นยุคสมัยของการต่อสู้ เราเกิดมาท่ามกลางการต่อสู้ หลายครั้งเพื่อนของเราโดนระเบิด เราผ่านความรุนแรงที่เขาถ่อ ขึ้นมาหลายครั้งหลายหน การชี้แจงของผมนั้น ผมอดไม่ได้ที่จะ สะท้อนอารมณ์ความรู้สึกจากภาพของเพื่อนๆ ในมหาวิทยาลัย ธรรมศาสตร์ ซึ่งทำท่าจะโต้เถียงกัน ผมจึงระงับด้วยการหันมา พูดคุยกับเพื่อนๆแทน

รถผ่านสยามสแควร์ เรายังได้ยินเสียงจากวิทยุยานเกราะ ปลุกระดมมวลชนและกลุ่มลูกเสือชาวบ้านไม่ขาดระยะ วิทยุจากมือ ของพันตำรวจโทธีชัยก็สั่งการให้ตำรวจในเขตที่รับผิดชอบ จัดการ เต็ดขาดแก่ผู้ชุมนุมในธรรมศาสตร์ แน่นอนที่สุดว่า เลือดเนื้อและ ชีวิตอันบริสุทธิ์จะต้องถูกสังเวยให้กับการปฏิบัติการอันบ้าคลั่งนี้ ใจ ผมนั้นต้องการให้รถไปถึงบ้านเอกมัยของนายกรัฐมนตรีโดยเร็วเพื่อ จะได้ปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จลุล่วง เราไม่ต้องการ สูญเสียชีวิตเลือดเนื้ออีกต่อไปแล้ว

วันนี้แปลกไปจากทุกครั้ง รถที่นำพวกเราเข้าไปไม่หยุดจุดอด หน้าประตูอย่างทุกครั้งที่ทำการแจ้งซื้อบัตรประจำตัวและแจ้ง

ความจำนงเข้าพบนายกรัฐมนตรีผ่านตำรวจในตุ้ยยามเสียก่อน รถ
กลับนำพวกเราตรงดิ่งเข้าไปข้างใน ผมเห็นผู้สื่อข่าวยืนรอข้างหน้า
รั้วบ้านกลุ่มหนึ่ง ส่วนผมและเพื่อนกำลังจะก้าวลงจากรถ
นายตำรวจคนหนึ่งที่กระซิบเรียกผมลงไป บอกว่าขอคุยอะไรหน่อย
พร้อมทั้งขอรายชื่อผู้ร่วมคณะมากับผมอีกทั้ง 6 คน ผมเขียนบอกให้
ไปและถามอย่างรีบด่วนถึงนายกรัฐมนตรี เนื่องจากผมได้มาตามนัด
ที่ติดต่อตัวแทนของรัฐบาลไว้แล้ว ตำรวจบอกผมว่า นายกรัฐมนตรี
ไม่อยู่ แต่ขอให้เดินทางไปพบอธิบดีกรมตำรวจที่บ้านแทนก็แล้วกัน

ผมยังยืนยันเจตนาเดิมคือนายกรัฐมนตรีหาใช่อธิบดีกรม
ไหนไม่ ตำรวจชุดเดิมดันพวกผมขึ้นรถและยืนยันว่า ต้องไปหา
อธิบดีกรมตำรวจต่อจากนั้นมีรถตำรวจอีกสองคันมานำรถของเรา
ออกจากซอยเอกมัย มุ่งตรงไปที่กองปราบปรามสามยอด

และแล้ว เสรีภาพของเราถูกสัญญาเกียรติยศของลูกผู้ชาย
ทำลายไปจนหมดสิ้น มันเป็นความขลาดไม่รับผิดชอบของคนบาง
คน ครั้นเราถูกควบคุมตั้งแต่วันที่นั้นเป็นต้นมา

อิสราเอลของเราถูกปล้น ชีวิตผู้คนในธรรมศาสตร์ก็ถูก
ทำลาย การไม่กล้าตัดสินใจของนายกรัฐมนตรี ม.ร.ว.เสนีย์ เป็น
อุปสรรคอย่างใหญ่หลวงต่อการแก้ไข คลีคลายสถานการณ์ และ
เป็นชนวนนำไปสู่การสูญเสียชีวิต การหลังเลือดที่ทารุณโหดร้าย
ที่สุดในประวัติศาสตร์ชาติไทย

ตรงนี้แหละ ที่ผมเห็นว่ารัฐบาลเสนีย์ ปราโมช ปฏิเสธ
ความรับผิดชอบในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทั้งหมดไม่ได้

กองปราบปรามสามยอด

เมื่อไปถึงกองปราบปรามสามยอดราว 9.30 น. เราพบ
ผู้สื่อข่าวกลุ่มเดิมมารออยู่ก่อนแล้ว นอกจากนั้นก็เห็นพลตำรวจเอก
ศรีสุข มหินทรเทพ อธิบดีกรมตำรวจและตำรวจชั้นผู้ใหญ่อีกหลาย
คนรออยู่ที่นั่น เราถูกนำตัวเข้าไปชี้แจงต่ออธิบดีศรีสุข ผมว่าได้นัด
แนะกับตัวแทนรัฐบาลแล้วเพื่อชี้แจงในเหตุการณ์ธรรมศาสตร์ เมื่อ
เหตุการณ์กลับกลายเป็นอย่างนี้ ก็แสดงว่า เป็นการทรยศหักหลัง
กัน ทุกสิ่งทุกอย่างที่ตามมาคือผลร้ายต่อชาติบ้านเมือง เพราะการ
ทำอย่างนี้ไม่ใช่การแก้ปัญหาแต่กลับเป็นการเพิ่มปัญหา เป็นการสม
ไฟให้ลูกไหม้เผาผลาญบ้านเมือง

คุณศรีสุขบอกกับผมว่า ขอเชิญตัวเข้าห้องขังก่อน แล้วทุก
อย่างค่อยเอามาพูดกัน ผมถามว่า ข้อหาอะไรไม่ทราบ ผมกับ
เพื่อนๆไม่ได้ทำผิดอะไร อธิบดีศรีสุขยังยืนยันให้เข้าห้องขังก่อน
แล้วจะแจ้งข้อหาให้ทราบทีหลัง

ผมเพิ่งทราบในวันนั้นเองว่า ประเพณีการจับกุมนั้น จับ
ก่อนแล้วให้ข้อหาตามมาก็ได้ อนิจจา ผู้รักษากฎหมาย

ผมพยายามใช้เวลาในตอนนั้นพูดคุยชี้แจงกับบรรดาผู้สื่อข่าวที่ยืนรออยู่ถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นถึงการนัดแนะมาพบนายกรัฐมนตรีและเหตุผลที่ผมต้องเข้าไปพบ ขณะยืนชี้แจงอยู่นั้นก็มีนายตำรวจชั้นผู้ใหญ่คนหนึ่ง ผมจำชื่อเขาไม่ได้ มาลากตัวผมเข้าห้องขังไป รวมกับเพื่อนอีก 5 คน

ผมเชื่อว่าคำสัมภาษณ์ของผมทั้งหมดเวลานั้น ผู้สื่อข่าวคงจำได้ดีแต่โอกาสที่จะตีพิมพ์ชี้แจงต่อประชาชนคงถูกคณะปฏิวัติแผ่นดินระงับไปแล้ว เวลานั้นผมกลับถูกปล่อยข่าวว่าหนีออกจากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์เข้ามามอบตัวต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจ เพราะขัดแย้งกับคณะกรรมการศูนย์กลางนิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทย (ศนท.) หม่อมราชวงศ์เสนีย์ ปราโมช ก็ยังคงสับสนในเรื่องนี้จนกระทั่งทุกวันนี้

เราไม่เคยคิดหนีและไม่คิดจะมอบตัวกับใคร ตามหลักการมอบตัวจะกระทำได้อีกก็หมายถึงว่าต้องมีการประกาศรายชื่อจับกุมแล้ว แต่ขณะนั้นรัฐบาลหรือนายกรัฐมนตรีแถลงข่าวเพียงแต่ว่าจะดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายกับผู้แสดงละคร และการแสดงละครนั้นหากจะมีการดำเนินการตามกฎหมายที่แถลงไปจริงแล้ว ก็คือดำเนินการกับผู้ตกแต่งฟิล์ม สร้างภาพบิดเบือนนั้นขึ้นมาเพื่อหลอกหลวงคนทั้งชาติ ดึงเอาพระมหากษัตริย์มาเป็นเครื่องมือบ่อนทำลายนิสิตนักศึกษา ชีวิตของประชาชนและระบอบ

ประชาธิปไตยที่ได้มาด้วยการสูญเสียเลือดเนื้อชีวิตไปเมื่อวันที่ 14 ตุลาคม 2516

เพราะฉะนั้นคำแถลงของนายกรัฐมนตรีในคืนวันที่ 5 เมื่อเวลา 21.00 น. จึงไม่ได้เกี่ยวข้องกับพวกเราแต่ประการใด เพราะเราไม่ได้เป็นอย่างที่มีการโฆษณาบิดเบือน และศูนย์นิสิตฯเองก็ไม่ได้จัดละครขึ้นมา

ข้อกล่าวหาว่าผมมีการแตกแยกกับเพื่อนร่วมงานเป็นสองฝักสองฝ่ายอย่างที่หนังสือพิมพ์บางฉบับกล่าวหา ว่าฝ่ายหนึ่งต้องการให้ความรุนแรง และอีกฝ่ายหนึ่งต้องการประนีประนอม จนฝ่ายผมต้องขอแยกตัวเข้าพบนายกรัฐมนตรี

การเสนอข่าวนี้แสดงให้เห็นถึงความไม่เข้าใจของผู้สื่อข่าวหรืออาจจะเป็นความคิดเห็นส่วนตัวของผู้เสนอข่าว เพราะการทำงานของศูนย์กลางนิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทย (ศนท.) และกรรมการทั้งหมดก็ลงมติดำเนินการร่วมกับตัวแทนจากกลุ่มพลังต่างๆ เป็นเอกฉันท์ในความเห็นที่จะให้ตั้งตัวแทนไปพบนายกรัฐมนตรีเพื่อคลี่คลายสถานการณ์รุนแรงที่ฝ่ายเขาตั้งใจสร้างขึ้น และตลอดเวลาที่ดำเนินการเคลื่อนไหวคัดค้านถนอม เรามีความเห็นเหมือนกันที่จะให้ดำเนินการเคลื่อนไหวอย่างสุขุมรอบคอบ มีจังหวะมีขั้นตอนดีได้แผนร้ายทั้งหมดที่พวกเขาก่อขึ้นอย่างสุขุมรอบคอบ เราไม่ได้ทำงานไปตามคำสั่งการของคนกลุ่มหนึ่งกลุ่มใด และไม่ได้ทำงาน

ภายใต้เงื่อนไขทางอารมณ์ส่วนตัวของใคร เรามีลักษณะ
ประชาธิปไตยในงานเรา มีเหตุมีผล โดยยึดผลประโยชน์ของ
ประชาชนส่วนใหญ่เป็นหลัก และการต่อสู้อย่างสันติ การแก้ไข
ปัญหาอย่างสันติคือสิ่งที่เรายึดถือตลอดมา ความอดทน อดกลั้นต่อ
การย่ำแย่ทำลาย การใช้ความรุนแรงปลิดชีวิตเพื่อนเราไปแต่ละคน
ตั้งแต่นิสิต จิตรโสภณ, อมเรศ ไชยสะอาด กรรมการกลางของศูนย์
นิสิตฯ และเพื่อนๆ ในเหตุการณ์ 21 มีนาคม 2519 คือความจริงที่
ได้ยืนยันถึงหลักการดังกล่าวของเรา

ที่มา : ผมผ่านเหตุการณ์ 6 ตุลาคมมาได้อย่างไร ?

ตอนที่ 2

จุฬากับเดือนตุลาฯ